

ELŐFIZETÉS

HETENKÉNT

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

HETENKÉNT

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HETENKÉNT

6 hónapra ..... 12 korona.
minden következő 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József Köherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐKÖRLEKTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 30.

Oroszok kiszorítása a Kárpátokból.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Erős havazás állott be. Nyugat-Galiciában és Lengyelországban csak felderítések, járőrsatározások és ahol azt a kilátási viszonyok épen megengedik, ágyúharok folynak.

Kárpátokban oroszoktól nyugatra oroszok támadásait visszavertük, súlyos veszteségeket okozva ellenségnek.

Vezérszállásnál és Volocnál harcok véget értek. Ellenséget hágók magaslatára visszavertük és újból negyyszáz embert elfogtunk.

Bukovinában nyugalom van. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök-helyettes. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elfoglalt orosz főhadállás.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Egy légi jármű-rajunk éjjeli repülés alkalmával bombát ejtett a dűnkirchener vár angol hadtápparkjára.

Ellenségnek dűnkában Nieuporttól északnyugatra ellenünk intézett támadását visszavertük. Az állásunkban egy helyen benyomult ellenséget éjjeli szuronyrohammal vetettük vissza.

Labassei csatornától délre angolok megkísérelték tőlük elfoglalt hadállás visszahódítását. Támadást könnyűszerrel visszavertük.

Arcvonal többi részén lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszíntér:

Oroszoknak Nussew környékén, Gumbinnentől északkeletre, ellenünk intézett támadása ellenségnek súlyos veszteségei mellett meghiúsult.

Lengyelország északi részében nincs változás.

Bolimovtól északkeletre, Lovictól keletre csapataink ellenséget ebből lévő állásából kiverték és behatoltak főállásába. Elhódított lövészárkokat heves éjjeli ellentámadásokkal szemben is, egy kis darab kivételével, megtartottuk és berendeztük. Legfőbb hadvezetőség, (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kieheztetésünk ellen.

Arad, január 29.

Mindennapos gondunk a mindennapos kenyér. Mindennap újra drágul és mindennap azzal ijesztenek: örüljünk, hogy egyáltalán van, mert lehet, hogy holnap egyáltalán nem lesz. Pedig nem is olyan rég Európa éléskamrájának neveztek bennünket; lehetetlen, még háboru idején is, hogy az országot el ne tartsa, addig, amíg az új kalászkok a régiek buzaszeméit fölvtájtják.

A magyar föld most is megadta, a mi nekünk kell. Az igazi veszedelem más. A bűnös haszonlesés, a jogtalan önzés kihasználja a háborút és a készletek visszatartásával, megdrágításával akarja a keresetét, a vagyonát megduplázni. Mint mindig, a mikor valami drágítási processzus megindul: a míg az áthárítása a közbeszó állomásokon át az utolsó helyre jut, addig a drágulás aránya hatványozva emelkedik.

Rendeletet hoztak a maximális árakról, — és a rendelet csak arra volt jó, hogy mindenütt, az egész vonalon kijátszák. A papíron maximális árakon kötik az üzletet, a valóságban pedig egyre nő a többlet, amellyel a maximális árakat túl kell fizetni, ha valaki gabonához, liszthez, kenyérhez akar jutni.

Kell? A kormány ma eléggé nem dicsérhető rendeletet adott ki, amely a legkiméleltenebbül kimondja: nemcsak, hogy nem kell, de nem is szabad, sőt bűn. Két hónapig terjedhető elzárással büntetik ezután azt is, aki a maximális árakon felül vesz valamit, azt is, aki elad.

Azonban, ha a tilalom érvényben marad, — a mint ezután lehetetlen, hogy ne érvényesüljön, — nem fog-e egyáltalán megállni a forgalom? Nem lehet-e a tilalomnak az a kö-

vetkezménye, hogy az üzleti haszon kilátása nélkül megszakad a lánc, a mely a termelőtől a fogyasztóig vezetett? Egy üzletember azt feleli nekünk erre a kérdésre:

— Nem. A maximális ár érvényesülésének nem ott kellene érvényesülni, a hol a dolog kezdődik, a termelőnél, hanem a legvégén; a fogyasztónál. És a mint eddig a közvetítési haszon beszámításával a termelőtől a fogyasztóig nőttön-nőtt a maximális ár, most fordítva kellene történnie: a maximális ár nyerjen alkalmazást a fogyasztónál, a termelőig visszamenve, a közvetítő haszon arányában csökkenjen a maximális ár. A közvetítő haszon alatt természetesen nem értek horribilis, hogy úgy mondjam háborus hasznot, hanem azt a tisztességes percentot, a mely rendes időkben is kielégítette a szolid üzletet. Ennek az lenne természetesen az eredménye, hogy a gazda és a malom kevesebbet kapna a maximális árnál. Nehéz ezt elképzelni és megszokni, de végül is a gazdák nem kaptak mindig husz forintot a buza métermázsájáért és a malmoknak se kellett mindig annyit tartalékolni, mint amennyire most telik. És ha ebbe ezek nem tudnának belenyugodni, akkor következik be a kormánynak és a hatóságoknak már megállapított joga, a készletek lefoglalása. Ezt azonban a legnagyobb eréllyel kellene megcsinálni, mert e nélkül, a mint láttuk, nincs hatása a hatósági ár megállapításnak.

Akiknek kedvük van, álljanak vitába e kérdés körül. Mi annyit tudunk: a háboruban senkinek sincs joga ahhoz, hogy az a nélkül is súlyos helyzetet az ország népe rovására kiaknázza és a büntetés irgal-

matlan szigorú joggal sújtja azt, aki a kormányrendelet kijátszásával az ország kiéheztetését akarja siettetni. Mert hiába vannak — mert vannak — nekünk elegendő készleteink, ha a gabona-, liszt- és kenyérdrágítás olyan megdöbbentő arányban növekszik, hogy máholnap a lakosság nagy része megsorvadt keresetéből a mindennapi kenyeret se tudja megvenni.

Lilietől Lodzig vasuton

(Ne becsüljük le az ellenséget. — Szakértő a harctéri helyzetről.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

Egy kiváló német katonai szakértő írja:

Oriási frontunk sok pontján keleten és nyugaton makacs harc, másutt tűzérési harc, ismét másutt teljes nyugalom. Dacára a francia jelentések szöbességeinek — amelyek inkább a népek szólnak — úgy áll a dolog, hogy ellenfeleink egyik harctéren sem voltak képesek az érfakat áttörni. A francia összefoglalás írója nagyon ügyesen teszi, amikor a történeteket az yperni ütközettől kezdi elbeszélni anélkül, hogy ez ütközést fejlődéstörténetébe beereszkednék. Különben csak nagyon óvatosan kezelhette volna a témát. Mert ez az ütközés nem jelent többet, sem kevesebbet, mint összeomlást a német jobbszárny elleni nagy offenzívának, amely a Marne melletti ütközettel kezdődött s a francia front folytonos kitoldásával egész északig toldott. Két stratégiai célt szolgált az az offenzíva: a német jobbszárny átkarolását s egyúttal Antwerpen felmentését, amikor pedig a vár esett, a belga tengerpart visszafoglalását, hogy a németeket megfossszák tengerparti támaszpontjaiktól. Arról volt szó, hogy mind a három szövetséges, az angol, a francia és a belga érdekeit, kívánatait összeegyeztessék. A szövetségeseknek azonban nem sikerült a háborút átvinni az ellenséges országba, egész Belgium

s Északfranciaország nagyobb része a német hadsereg hatalmában van, amely csak Felső-Németországban küzd hazai földön. Céltudatosan használjuk fel az elfoglalt vidék segélyforrásait a háború céljaira s ezzel a német háborúerőket sokkal nagyobb követelményektől szabadítjuk fel, mint azt az első pillantásra gondolná az ember.

Hogy a francia városok s városzerű állások ostroma nem haladhat olyan gyorsan előre, mint a nyár mozgó harca, amely bennünket oly döbbenetesen vitt Franciaország szívébe, azt már sokszor kifejtettük. Lassan érik itt a döntés, amelynek kedvező kimenetelére előbizalommal tekinthetünk. Hogy emellett alkalmaslag az ellenség is járhat kisebb térfelületre, az a dolog természetében rejlik, de senki sem szerzett még oly előnyt, amely döntő hatással lenne a helyzetre.

Soissons-nál súlyos vereséget szenvedett az ellenség, amely sok emberébe s gazdag zsákmányába került s ha ehhez a vereséghez nem párosult rögtön egy Páris elleni erőteljes offenzíva, az csak legfőbb hadvezetőségünk bölcs önmérsékletese mutat, amely csak akkor hajlandó a legnagyobb erőfeszítésre, ha a várható nyereség felér a téttel.

A legerősebb ellenséges nyomás állásaink ellen Souain-nél és Perthes-nél mutatkozik, de valahányszor az ellenséges támadások a mi fővonalunkig jutottak, mindannyiszor nagy veszteségek között visszaverettek. A cél itt frontunknak észak felé való áttörése volt, hogy ezáltal a távolabb nyugati német erőket az országgal való összeköttetését szétvágják s egyidejűleg Verdunnak s a határerődök sorának fenyegető teljes körülzárását megakadályozzák.

E kísérletet semmi eredmény sem koronázta, ezzel szemben azonban a mi támadásunk az Argonne-i erdőkben habár lassan, de folytonosan előrehalad a Verdun-St. Menehouldi-ut s messzebb Páris felé. Ha a franciáknak sikerült is távolabb keleten Pont a Meusson közelében néhány lövészárkot tőlünk elragadni azokat mi mindjárt visszafoglaltuk. Ugyanigy

áll a dolog felsőelzáró harcoknál, ahol a franciákat a Belfort-ból nyúló szorosok bejárájánál tartjuk lekötve, anélkül, hogy előbbre tudnának jutni. Ha francia mintára mérleget akarunk készíteni tehát, akkor nagy nyereséget könyvelhetünk el, különösen, miután a hadviselés tulajdonképeni célja, az ellenséges haderő teljes megsemmisítése érdekében sokat tettünk az utóbbi hónapokban.

Különös képet nyújt a keleti helyzet legszélsőbb pontjától, Kelet-Poroszország csucsától Bukovináig. Egyidejűleg érkeznek be jelentések Gumbinnenből és a Kárpátokból, Kirlibabából, hogy az orosz támadásokat nekik súlyos veszteségeket okozva visszautasítottuk s hogy egy százötven kilométeres fronton, a Visztula melletti Wlozlawec-től északkeleti irányban Prasnyseh-ig húzódó orosz offenzíva megghiusult. A két orosz szárnyat előretolták, hogy a Visztulától délre fekvő vidékről, amelynek ivét az alsó folyástól a középsőig az orosz front szeli keresztül, elirányítsák az egymás mellett egységes tervvel dolgozó szövetséges erőket. Magyarán diverziók folytak le, amelyek minden öröklődés ellenére is sikertelenek maradtak. Hadseregünk centrumánál, a Suchától északra csapataink kelet felé tért nyertek. Itt ugyanúgy, mint inkább délen a Nida mentén, az alsó Visztula jobb partján s a Dunajonél a terepalakulat az, amely kedvezőtlen időjárás esetén nagyon megnehezíti a támadást. A folyók mocsaras mederben folynak, amelyeket át kell lépni, hogy a mesterien elhelyezett s kitartóan védett ellenséges állásokhoz jussunk. Léhöz tűzérési tűzzel való alapos előkészítés szükséges csak hogy sajnos a mocsaras terep „elyeli” gránátjainkat s szőlőnkjainkat hatóerejét lefojkozza. Ebből magyarázható a hadioperációk lassúsága, de csapataink mindemellett előre dolgozzák magukat.

Az osztrák-magyar fronton Galiciában megkísérelték az oroszok az arcvonalat könyök-pontjánál áttörni, de meg kellett állaniok, megghiusult az a kísérletük is, hogy Bukovinán keresztül törjenek Magyarországra s szövetségesünk keleti irányban ismét előnyomulnak.

Budapesti bakák

a lövészárkokban.

Biró Lajos, a Pester Lloyd haditudósítója írja:

A harminckettősök — a budapesti háziere — kitűnő katonák. Nemrég, így mesélték nekem az orosz-lengyelországi fronton, vállvetve harcoltak német gárdaesapatokkal az Augustinow melletti harcokban. Akkor történt, hogy egy orosz gárdaezred előnyomulása közben, valahol megakadt; rohanva előjöttek erre a harminckettősök és velük együtt ellenállástalanul támadással ment előre a gárda. Ugyanitt történt az is, hogy egy német gárdaezred és a budapesti ezred egyszerre érkeztek meg egy rohammal elfoglalt orosz lövészárkba. Mindketten beleugrottak az ellenséges lövészárkba. Az oroszok már elmenekültek, csak a németek és a pestiek voltak benne. Összetalálkoztak a meghódított lövészárkokban s nagyon megörültek egymásnak. Kemény német kezek és kemény magyar kezek nyultak egymás felé. A németek és a pestiek örömmel szorították meg egymás kezét, szerencsét kívántak egymásnak, ahol megtudták magukat éretni néhány bajtársi szót váltottak, ahol a nyelv útján lehetetlen volt egymást megérteni, ott némán kezét szorították, és a lengyel földön német és magyar vér ömlésével elfoglalt orosz lövészárkokban ujjongó akkordba olvadt össze a német hurrá és a magyar éljen.

Ezt fűnt a fronton mesélték nekem. És mikor később utra keltünk, hogy megnézzük Hindenburg nagyközséget, akkor azt hallottam, hogy valahol a közelben vannak a harminckettősök. A harminckettősök... Hogy szeretném őket felkeresni, látni őket, beszélni velük. Milyenek az idegenben? Hogyan élnek? Mit őriztek meg budapesti sajtóságaikból? Milyen szívesen mondanám meg nekik Budapest nevében... Oh, mennyi, mennyi mondanivalóm volna nekik, meleg üdvözlőt mindnyájunktól mindnyájuknak...

Von Remiz vezérkari őrnagy, aki a hadosztályparancsnokságtól ezekhez a lövészárkokhoz kísért minket, kérésre megengedi, hogy a harminckettősöket és felkeressük.

— De sietnünk kell. Csak épen annyi időnk van, hogy futó pillantást vessünk rájuk.

— Jó, sietni fogunk, csak épen futó pillantást vetünk rájuk.

... Hindenburg nagyközség mögött, egy alacsony domb oldalában hosszan kigyózó árok van asva. Belépve olyan érzése támad az embernek, mintha a föld ölébe hatolna. Ha az árokban ketten találkoznak, oldalt kell kitérniök, hogy elhaladhassanak egymás mellett. Elöl megy az őrnagy. Szamba jön egy baka, a kezében tart valamit, ami ércesnek és nehéznek látszik. Vajon mi lehet? Az őrnagy megmondja: orosz kézigránát. Megnézzük az orosz kézigránátot, aztán tovább engedjük a bakát.

Mélyebbre behatolunk a domboldalba. De a keskeny árok nem vezet a föld mélyére, tovább kigyózik és a szűk folyosó hirtelen szé-

lesutca-ba torkollik. Ez a széles utca egy kényelmes mély árok. Első részét a hatvankilencesek lakják, aztán egy darabig tovább kell menni és benn vagyunk a harminckettősök lövészárkában.

Mit csinálnak a harminckettősök? Az örök a lövések előtt állnak. A többiek egy része a lövészárkot tisztítja. Az utóbbi napokban sok eső volt, helyenként mély iszap van és helyenként térdig ér a víz. Az egyik részük tehát dolgozik. És a többiek?

Állnak. Tisztogatják magukat. Esznek. De nagyrészt pihen. A lövészárk hátsó falánál itt-ott egy pad is akad. De a padok nem azért vannak, hogy fel lehessen rájuk állni. Arra szolgálnak, hogy iszap és víz ne hatolhasson be — hogy is nevezzen csak — sába a szobába, amelyet a lövészárk hátsó falába vájáltak. Néhány lépésnyi hosszú üreg. Szalma, takaró, köpenyek vannak kiterítve a földre. Néhány tárgy a falra van akasztva. A szalmán és a takarón katonák. Fekszenek. Pihennek. Van köztük, aki mélyen alszik.

Nem szabad zavarni őket. Egyáltalán: mit mondjunk nekik? Mit — mondjunk — nekik? A vérüket ontották Galiciában és Orosz-Lengyelországban... Hogyan mondjam meg nekik, hogy...

Elfogódva nézek rájuk. Milyenek ők? Is-tenem, olyanok, mint a többi katonák. Sietnünk kell. Atmegyünk a tizenegyedik, a tizedik, a kilencedik, az első zászlóalj lövészárkain. Gyorsan megismerkedem néhány tisztel. Gyorsan tartalékos tiszt: Pfeiffer zászlós. Szántó Aladár, Glamoche Milán, Ulrich Jenő, Münzberger

Katonai szempontok mellett bizonyára politikaiak is vezették az orosz hadvezetőséget a bukovinai betörésnél. Ugy látszik arra számítottak, hogy ha sikerül nekik Erdélybe betörni, ezzel Románia magatartására lesznek hatással s rávehetik, hogy Ausztria-Magyarországot megtámadja. De ez az álom is eloszlott. A legkülönbözőbb helyekről érkeznek be jelentések az orosz haderő eszéken ellenálló erejéről s lázongásáról, a melyek főleg Przemysl sikertelen ostroma s hasonló kudarcok miattáltak elő. De jól tessék, ha a hírek által nem befolyásoltatjuk magunkat. Ha majd az ellenséget végleg megverjük, vizsgálhatjuk az okokat, a melyek a leveretésre vezettek, most azonban a legjobb úgy berendezkednünk, mintha az ellenség még teljes erejével küzdene.

De az egész helyzetet egy mondat jellemzi s ez a mi büszkeségünk: ma már német vasuton lehet eljutni Lillétől Lodzig.

Visszavert kozákhrom.

(Hős hegyitüzérek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 29.

A 8. számú hegyi tüzérezred a 1. gyalogezredet a rajvonalba követte és gyalogsági lőtávolból versenyt tűzelt a szilésiaiakkal az oroszokra. Különösen az ellenségtől 1600 méternyi távolságra felállott 3 üteg támogatta a gyalogság támadását rendkívül hathatósan és oly veszteségeket okozott az oroszoknak, hogy a „császár“ nevét viselő 1. számú gyalogezred rohamtámadása feltűnő gyorsan érte el az ellenség hadállását.

Midőn az 1. hadtest nyugatra vonult, Kernegger hadnagy lövegcsakassza a parancsnokság figyelmét az éjjel történt elvonulás alatt elkerülte. Csak másnap reggel vette Kernegger észre, hogy a többi csapatok által elhagyott hadállásban — az előrenyomuló oroszokkal szemben, — teljesen magára van hagyatva. Agyfödőset hiányában a kis csapat teljesen

önmagára volt utalva és a minden oldalról felbukkanó kozákok ellen magának kellett védekeznie. Alig indult el a lövegcsakassza, — máris fel volt fedezve. Lőről lecsúszott kozákok előkecsustak és a létszámilag védtelenek ellen heves tűzrohant intettek, mely az első pillanatban emberben, lovakban — habár csak jelentéktelen — kárt tett, a következő pillanatban azonban a hidegvérű tűzerek karabélyaikkal oly hathatósan viszonzták a tüzet, hogy a kozákok súlyos veszteségek után megfutamodtak. Ez tűzharc azonban egy tiszt parancsnoksága alatt álló egész kozákszakassz figyelmét a kis tűzercsapatra terelte és a következő pillanatban a kozákok — félelmetes lándzsáikat támadásra készen tartva — megeresztett kantárszárral megrohanták tüzeinket.

A parancsnok ily váratlanul fellépő lovas roham pillanatában ember legyen a talpán! Kernegger hadnagy röviden odaszólt embereinek:

— Ne löjjetek, míg egészen közel nem érnek és még én meg nem parancsolom! — valamennyit megkapjuk!

A föld dübörög, a lovak lába a hantokat szórja és a lovasok már oly közel vannak, hogy vad arcuk felismerhető: a hadnagy azonban nem mozdul. Csak amikor az egész horda harminc lépésnyire ért — ily távolságra még a halálra sebzett ló is tovább rohan — hangzott a hadnagy vezényszava: „Tűzelj!”

A hadnagy nem akarta, hogy a vad legények közül csak egy is visszafordulhasson és megfutamodhasson és ezt teljesen el is érte. A kozákok báromnegyedrésze lovastul felbukott, miáltal az összeesapás erejét veszítette. Az életben maradtak — lovaikat nem bírván fékezni — a lövegek közé behatoltak, de kétfő kivétellel, kinek sikerült elmenekülni — valamennyit lelőtték. Tüzeink között még sebesült sem volt.

E rettenetes lecke után a kozákok nem merték többé megtámadni a veszedelmes lövegcsakassz, mely dél tájban teljes erőben és harerakészen érte el ezredét.

főhadnagy. Kedvesek, vidámak és pompásan néznek ki. De a katonák. Milyenek a katonák? Istenem, olyanok, mint a többiek. Nyugodtak, csendesek, egyszerűek; végzik a munkájukat, vagy pihennek, a csukaszürke uniformisokon meglátják, hogy gyakran kerültek érintkezésbe a földdel; hogy budapestiek, azt így, ha az ember túlólag elmegy mellettük, nem lehet rajtuk észrevenni.

Beszélni kellene velük. Valami mást is mondani, nemcsak azt hogy; „Jó napot, magyarok“, vagy „Isten óvjon titeket, magyarok“.

— Mi újság van itt? — kérdezem az egyik csoporttól.

— Semmi — feleli az egyik nyugodtan. — Csend van.

Időről időre egy ágyulövést hallani. Messze mögöttünk a tüzérségünk ló az oroszokra. Az oroszok ma azzal vannak elfoglalva, hogy a legközelebbi faluból ajtókat, ágyakat, aszalmát cipelnek a lövészárkaikba. Zavarja-e a mi tüzérségünk ezt a munkát? Itt elől, balra, az orosz tűzvonalon túl, ég egy falu. Előbb kis piros láng jelenik meg az egyik háztetőn, azután egy nagy láng, azután óriási füst. Ez a mi tüzérségünk műve.

— Na és az oroszok?

— Azok most nem lőnek. Minden délután, pontosan ugyanabban az időben, öt lövést adnak le a hatung mögött levő erdőre.

— És ez minden, amit csinálnak? — kérdelem csodálkozva.

— Igen.

— Na mindig délután?

Egy másik katona nevet:

— Ez az ő zsurjuk — mondja vidáman. Ah ez budapesti hang volt. Hátha még valami ilyet hallhatok.

— S hogyan éltek itt?

— Megjárja — mondja nyugodtan — csak unatkozunk.

— Ennivalótok van?

Egy kézmozdulattal válaszolnak:

— Ennivaló az van bőségesen.

— Cigarettaatok van?

— Szolgálatunk talán egygyel?

— Na, hisz akkor van mindenetek.

— Van mindenünk — mondja nevetve az egyik — csak egy pár leány kellene.

Nevetnek. Tovább megyünk. Nagy sár.

— Igen, a Vácsi-utca tisztább — mondja az, aki eltisztogatja az utból a sárát.

A lövészárkban néha függönyökbe botlunk. Nehéz függönyök vizmentes vászonból. Ha félre toljuk őket és mögöttük bujnak, egy elkülönített szobába jövünk. A lövészárk itt még nyitva van; úgy folytatódik, mint egy alagút, az alagút két kijáratát egy-egy függöny zárja el. A két függöny közt lévő rész — szalma, takarók, köpenyek vannak benne — elkülönített, de pihenésre kitűnően alkalmas hely.

— Nincs itt nagyon sötét? — kérdezem az egyik ilyen elkülönített helyen.

— De igen.

Értem. A függönyöket összehuzva tartják, hogy a meleg jobban megmaradion a helyiségben.

Szászok haditette

Hurtebisénél.

(Barlangokban harcoltak a franciák.)

Bécs, január 29.

Berlin, január 29.

A nagy főhadiszállásról a hurtebiséi ütközetéről a következőket írják: Rövid egy nap utra Soissons-tól, vagyis nem messze a január 13-14-iki ütközet színhelyétől a szászok a hó 25-ikén fényes haditettet vittak végbe. Az ütközet a craonnei magaslaton, tehát történelmileg nevezetes talajon folyt le. Hurtebise, amelynek birtokáért 1814. március 6-ikán és 7-ikén a franciák és az oroszok elkeseredett küzdelmet folytattak, míg végül is az oroszok felgyújtották és asután kiirtették a várost, ma is a pusztulás képét mutatja, mert a francia tüzérség rettenetesen összelövérdőzte, sőt fel is gyújtotta, úgy hogy csak falmaradványok jelzik a város helyét. A hurtebiséi gazdaságtól keletre és nyugatra következtek egymás után a német lövészárkok a craonnei magaslatból kiinduló ut mentén, melyet 1770-ben a közel Le Bawe-kastély tulajdonosa Franciaország hercegnője számára épített. A német lövészárkokkal szemben feküdtek a franciák hármassorokban.

A franciák legelső harcvonala éppen úgy, mint Soissons-nál, a magaslatok déli részét foglalta el és úgy a gyalogságnak, mint a tüzérségnek kitűnő támpontot nyújtott. A balszárnyegynagszerűen kiépített erőd fedezékben volt elhelyezve, a középső szárny pedig a creutei barlangokba talált minden bombázástól védett menedéket és ugyanott voltak elhelyezve a tartalékok is. Ezekben a barlangokban kerestek menedéket a francia polgárok 1814-ben a craonnei ütközet alkalmával a tüzérség tüzelése elől. Ennél az ütközetnél az ilyen fedezéknek nagyon nagy értéke volt.

A franciáktól elsősorban est a barlangfedezéket kellett elhódítani. Meglehetősen erős tüzérségi támadás után gyalogságunk, a mely Gersdorff és Planitz tábornokok parancsnoksága alatt állott, míg a főparancsnokság D'Eisa

Hevarnek. És felpillantanak. Az egyik megszólal:

— Csevegünk.

— Miről?

— A hazáról.

Feksznek a sötétben és csevegnek a hazáról.

Sietünk kell. Mert szeretnék egy-két olyan katonát látni, aki kitüntetéset kapott. Remiz őrnagy körüljár.

— Hol van az — kérdesi — aki átment — az oroszokhoz?

— Mit csinált? — kérdelem meglepődve.

— Átlopózott az oroszokhoz. Odaát, az ő lövészárkaikba. Az oroszok aludtak. Kihuzott néhány tegyvert a lövésekből.

— És?

— És visszajött.

Keresik a katonát, aki odaát volt az oroszoknál. Nincs itt. Hát ki van itt a kitüntettek közül? Egy alacsony emberke nevető ábrázattal megáll az őrnagy előtt. Ez mit csinált? Egy rohamnál orosz gépfegyvert zsákmányolt, orosz foglyokat ejtett, a gépfegyver elé fogta őket és velük áthozta hozzánk a gépfegyvert. A neve? Weinberger Lipót, bádógos Budapesten.

Egy másik. Bauer Pál Soroksárról. Ev bement egy faluba, hogy ennivalót kutasson fel és legnagyobb meglepetésére oroszokat talált a faluban. Kénytelen volt az összes oroszokat, akiket ott talált, foglyul ejteni és hazahozni őket.

Néhányan beszélgetésre verődnek össze.

tábornok kezében volt, az egész vonalon rohamra indult. Néhány perc múlva a barlangok üresek voltak és a tüzéségnek által már ugyanis megtizedelt első francia harc vonal meghátrált. Rövid idő múlva a második.

Egy fél órán belül a franciák valamennyi hadállása a németek kezében volt, kivéve a balszárny egy részét, ahol az ellenség elkésett ellentállást fejtett ki. A barlangok egy része is még francia kézben volt, amelyet gépfegyvereink vettek erős tüzelés alá. Ejjél volt, mikor az ide bezárkózott 300 fős francia légénység megadta magát. A balszárnyon a harc 26-ikán reggeli 5 óráig tartott. Ekkor itt is véglegesen megtört az ellenség ellentálló ereje és az 1500 méternyi francia harc vonal német kézben volt. Ot tisz, 1100 közlegény, 8 gépfegyver, 1 fényező jutott a németek kezébe. A francia foglyok és halottakból megállapítottuk, — a halottak száma legalább 1500-ra rugott — hogy ebben az ütközetben a 18., 34., 49., 143., 218. és 249. számú ezredek vettek részt. Mindezek az ezredek a 18-ik hadtesthez tartoznak. A nagyjából a Pyreneusokból származó katonák igazán bátran harcoltak, de a mi csapataink bátorságának és támadásának nem tudtak sokáig ellentállani.

A poéta-káplár ötezer koronája. A háborus poézisban, a gombamódra termő larek versek sorában külön és egyedülálló hely illeti meg Gyóni Géza szabadkai hírlapíró, aki közlegényi sorban szolgálja hazáját fegyverrel, de mint háborus dalok költője nem közlegény a poéták sorában. Gyóni Géza Przemysl második ostroma óta a hősiessen védekező várban tartózkodik és lelkes hangú, szebbnél-szebb költeményei csak a légi posta útján jutnak el az ország minden részébe. A háboru alatt írt verseit a katona-poéta Przemyslben kötetben is kiadta és a kis versenytét néhány nap alatt ötezer vevőre talált az ostromlott vár hős magyar védői között. Mint most Szabadkáról írják, przemysli híradás szerint az épen nem va-

pezem őket. Örülnek neki. Megkérdezik, hogy az újságban is megjelenik a fénykép? — Igen. — Hol? Ha sikerül a felvétel, az Érdekes Újságban. — Jó, majd megírjuk haza, hogy vejenek Érdekes Újságot.

Jó kedvük van. Nevetnek, tréfálkoznak. És most letelt az időnk és vissza kell mennünk. Mit viszek magammal innen? Hogy jöttem hozzájuk és hogy megyek tőlük el? Mit kellett volna mondanom, mit kellett volna hoznom? És ehelyett...

Ehelyett, mikor sietve visszamegyünk, elől az öngyű és mögötte én, hirtelen megszólít egy baka:

— Biró ur — mondja egy kicsit izgatottan.

Ránézek. Ismer valahonnan. Én nem ismerlek. Nem is várja, hogy megismerjem.

— Üdvözlöm Budapestet — mondja gyorsan.

Nincs időm. Nem beszélhetek vele. Sietnem kell.

— At fogom edni az üdvözlőt — felelek gyorsan.

Tovább megyek. Már mögöttem vannak mindannyian: a budapesti katonák a lengyel lövészekkel. Mennyi mindent akartam mondani nekik... Budapestről, Budapest nevében, a távol Budapest helyett. És mennyi mindent akartam rójuk mesélni, mennyi hírt akartam nekik hozni. Nem tudtam nekik semmit sem mondani. Nem hozok tőlük semmit. Egy névvel én bakától hozok néhány gyorsan eladogott, izgatott szót: ennek a drága, sugárzóan nagy városnak küld üdvözlőt onnan, az orosz-lengyel lövészekből, egyik legszűzár- góbb, legszegényebb fia. És nem tehetek egyebet, csak amit megígértem, mely megindultsággal továbbadom ezt a névtelen üdvözlőt.

gyonos sorban levő Gyóni Géza — aki időközben káplár lett — a könyvéért kapott ötezer koronát az utolsó fillérig a przemysli elszették özvagyainak és árvaínak adta. A várparancsnok maga kereste fel és kunyhójában a nemesszivű poéta-káplárt, hogy szép tettét, amelyre mint katona és poéta egyaránt büszke lehet Gyóni Géza, egy férfias, meleg kémszoritással megköszönje. A háboru sok értéket, emberi szívek, osendes életak mélyén rejtő drága, megbecsülhetetlen kincset hozott felszínre. Mindannyi között a legszebbek és legértékesebbek közé tartozik Gyóni Géza poétai erejének gazdag fölbuggyunása és ennek az ötezer koronás költői honoráriumnak a története.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Itt először Cserebogár, operett. Vasárnap délután Drótostót, este Cserebogár.

Hétfő: Cserebogár.

Kedd: délután Mozitündér, este Jó éjt Muki, új bohózat.

Szerda: Jó éjt Muki.

Csütörtök: Rip-Rip.

Péntek: A cilinder és Miér. lesz messze telenül?

Szombat: Vig özeveg, új betanulással.

* A színház hírei. Jó éjt Muki a budapesti Víg színházban egy hó alatt érte meg a 26-ik előadását. A legmulatságosabb bohózat nálunk kedden, február 2-án kerül színre.

* Rafael, a cigány. (Nagyszabású dán kép az Apollóban.) Szombaton ismét nagykopcióju drámai képet mutat be az Apolló-színház. A kép címe nem hat az idegekre, egyszerű, szolid, de sokatmondó. Rafael, a cigány, a vándor cigánytábor tüzeszemű ifja. Nem a cigányok törzséből való ő, cimeres, fehér gyermekágyból lopták el a cigányok bosszúból. Felnevelték közöttük, együtt járta velük a végtelen utakat s a szomorú kenyerüket ette. A sors elvitte Waldorff gróf kastélyába a cigánytrüpot. A gróf csinos leányának megtetszik az atléta természetű fiatalember, a kinek ha rongy is takarta a testét, az arevonásai lágyak, finomak voltak. A grófkisasszony és a cigányfiu között forró szerelem fejlődött ki. Rafael előbbi szerelme, hosszából veszedelemből sodorja a grófkisasszonyt. Emiatt a cigányoknak menekülniök kell. Vad hajsza indul meg a cigányok után. Izgalmasabbnál izgalmasabb jelenetek után végre Rafael menti meg a gróf leányát. És ekkor Rafael karján véletlenül megpillantják a jegyet, a mely az ellopott gyermek karján volt. A gróf feleszeri nővére rég elűnt gyermekét Rafaelben és boldogan nyújtja leánya kezét Rafaelnek. A gyönyörű művészi képet szombattól kezdve három napon át mutatja be az Apolló. Szombaton az előadások fél 5, 6, 10 l 8 és 9 órakor kezdődnek. 3

* Artista szerelem. (Szenzációs artista-dráma az Urániában.) A cirkuszok porondjáról egy mezható történetet mutatott be tegnap a színház. A drámai fordulatokkal telt, tragikus végű kép egy artista család életét mutatja be, kiknek előbbeni boldog együttélését egy tragikus fordulat zavarja meg. Egymástól távol élnek tovább és amikor összehozza őket a sors, idegenek egymáshoz és épen ez a találkozás hozza meg a szomorú véget. A kitűnő dráma a tegnapi bemutatón nagy sikert aratott: gyönyörű a meséje, megkapó, fordulatos a cselekménye, mesteri a kiállítás és rendezése és művészi tökéletességgű a szereplők játéka. A főszerepeket a legkülönböbb művészek, a legjobb artisták alakítják, kik legnagyobb művészetüket igyekeztek a kitűnő szerepeikbe belevinni. Nagy hatást értek el a műsor többi számai is. 5

* „Egy ország fegyverben!” Aktuális háborus sláger az Uránia legközelebbi új-donsága. 5

Sajátkezűleg

készített akasztófa.

(Groszok kegyetlenkedése bukovinai románokkal.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

Bár a hivatalos orosz körök folyton románbarát érzelmeikről igyekeznek tanúságot szolgáltatni és a szemfényvesztő politikával jogtalan előnyöket is akarnak élvezni, a harc-téren küzdő orosz katonák abban keresnek szórakozást, ha román embereket tudnak felakasztani.

Seletinben egy órával később, hogy az oroszok oda bevonultak, valamennyi pálinkamérést és korcsmát feltörték s ami bort és italt már nem tudtak meginni, azt az utcára öntötték ki. Csatakossá váltak az utcák a sok kiöntött italtól és ettől a szagtól megrészegedtek az orosz katonák. Bár a tisztek a bevonuláskor eltiltották őket minden kicsapongástól, a katonákkal nem lehetett birni, a fegyverem felmondotta a szolgálatot és egyszerűen a szemébe röhögtek annak a tisztnak, aki rendet akart teremteni az italtól megrészegedett katonák közt. Semmiféle idegen tulajdont nem kíméltek, dühöngtek a kis város utcáin, minden házba bementek és amit csak kezük közé kaparinthattak, mindent elloptak. Nem volt nekik elég az a zsákmány, amit a földszinten és az emeleten találtak, lementek a pinócékbe is és ott az elrejtőzött asszonyokon töltötték ki aljas indulataikat.

Stribulecku Juor földbirtokos házat a földdel egyenlővé tették, miután előzben mindent elraboltak. Hogy leplezzék a rablást, felgyújtották a házat. Egy másik helyen egy román embert a háza előtt felakasztottak. Egy fiatal 18 éves román leányt agyonlőttek, mert nem volt hajlandó pecsenyét sütni az orosz katonának. Azzal persze nem törődtek, hogy a szegény leány, akinek szülei még idejekorán elmenekültek, minden pénz nélkül maradt vissza és a saját maga élelmézéséről sem tudott gondoskodni.

Különös kedvet találtak az oroszok abban hogy az akasztófát a megkínzott embereknek saját maguknak kellett ácsolni és felállítani. Azt is megesslekedték, hogy a kivégzendő embernek a kötelet magának kellett a nyakára tennie. Találtak Hineszte bukovinai községben olyan felakasztott román embert is, akinek a talpa volt megégve. Az oroszok mielőtt kötéllal megfojtották volna, felperzselték a szerencsétlen ember talpát. Egy másik esetben egy román ember holttestén a legirtózatosabb csontkitások látszóttak. Sok embernek a végtagjait, fülét, orrát vágták le és így vérében fetrengve hagyták a legkegyetlenebb módon elpusztulni. Dél-Bukovinában az oroszok dühe csaknem általánosságban a románajku lakosság ellen fordult. Az oroszok, hiába kérlelték őket a legelőkelőbb románok, irgalmat nem ismertek és mindenkit, akit ők halálba akartak küldeni, az elképzelhető legkegyetlenebb módon pusztítottak el.

A bukovinai románokkal szemben elkövetett kegyetlenkedésekről jegyzőkönyvek vannak, amiket annak idején az egész civilizált világ elé kell vinni. A rettenetes mészárlásoknak vannak olyan részletei, amiket nyilvánosság elé nem is lehet vinni, mert olyannyira kegyetlenek, hogy minden jóézésű emberben felkorbácsolják a vért. És ezeket a mészárlásokat az oroszok épen a románokkal szemben követték el.

Németek általános támadása Flandriában.

(Az angol közvélemény felvilágosítása. — Semlegeselek Olaszország szerepéről.)
— Hivatalos távirati tudósítás. —

Stockholm—London, január 29.

Heves harcok az egész fronton.

Kopenhága. Párisi jelentések szerint a Voevre vidékét kivéve az egész fronton heves harcok dülnek, amelyekben eddig egyik fél sem ért el nagyobb sikereket. Északi Franciaországban és Belgiumban a harmezők még mindig rettentő állapotban vannak. A lövészárkok patakokká váltak, a felhányt földkupacok izsappá, noha állandóan javítgatják és tisztogatják őket. A németek Nieupoit és Lombaertzyde közt nagy arányú gyalogsági rohamot intéztek az ellenséges hadállások ellen. A franciák és angolok erre gyalogsági és tüzérségi erősítéseket kaptak és így eddig sikerült nekik a németeket sakkban tartani. Az utóbbi napokban a németek jelentékeny csapatösszevonásokat végeztek.

Észak-Flandriában általános előnyomulást kezdtek a németek a szövetségesek harevonala ellen. Yperntől délre a német hadállásokat jelentékenyen megerősítették és több csapatot nyugatra tovább irányítottak egy fontos hadállás felé, amely ellen a németek teljes erővel készítik elő a támadást.

A Times vallomása.

London. A Times legutóbbi száma érdekes vallomást közöl a németek legutóbbi eredményes harcáról Flandriában. A Times megállapítja, hogy a német nyomás Franciaországra mindinkább erősödik s az eddigi látszólagos nyugalom kizárólag a képtelenségig járhatatlan sártenger következménye s nem az ellenség fáradtságán mulik. Ahol a németek csak előnykudnak csikarni, késedelem nélkül használták ki az ellenfél gyengéit. Bár flottánk a belga partokon nagy károkat okozott a németek állásaiban, az egyes lapok által La Bassée irányában nagyban feldicsért angol eredmény teljesen alaptalan, nem a Timestől származik s ma állítólagos „szent tenüja“ meg is cáfolja. A kormány maga kijelentette, hogy bár nem kívánja lehangozni a közönséget, mégis kénytelen naponta több olyan sürgönyt, mint alaptalant cenzurálni, mely „fényes angol eredményekről“ számol be, s rövid néhány órára rá teljesen légből kapottnak tűnik ki. A közönség jól teszi, ha a tényeket úgy veszi, amint azok valójukban állanak, bár a szövetségesek eredményesen hadakoznak, az ellenség — jobban mint valaha — elsáncolta magát Flandriában és minden alkalmat felhasznál, hogy az ellenség gyenge pontjait keresztültörje.

A németek jelenleg különösen az Aisne vidékén szorgoskodnak. A soissons-i győzelem, amint azt már előbbi számunkban konstatáltuk — írja szóról-szóra a Times — döntő győzelmet hozott a németeknek. A németek helyenkint át is kelhetnek esetleg a folyón és Soissons-t fenyegethetik s bár jelenleg újra szélesedni van, ez a csapateltolásokból is magyarázható. Egészen véve, az Aisne körüli harcok egyelőre nem néznek ki rosszul, de a közönség el legyen készülve arra, hogy nehéz ügy lesz a németeket sáncokból kilakoltatni, amelyeket immár negyedik hónapja váltakozó eredménnyel tartanak megszállva.

A németek javára billent a mérleg Franciaországban.

Stockholm. A stockholmi lapok megállapították, hogy a soissons-i csata óta mindkét részen relativ nyugalom van. A Dagblad ezeket írja:

— A kik az ellenfelek erőviszonyait ismertek, azok előtt teljesen világos, hogy a látszólag most eredménytelen küzdelmek dacára is a németek javára billent a mérleg.

A németek, dacára ezidőszerinti számbeli kisebbségüknek, a franciák előnyomulását nap-nap után megakadályozzák, Joffre nagy offenzíváját az egész vonalon eredményesen szorítják vissza, sőt husz kilométeres fronton a franciákat Soissons-nál leverik. Így minden szakember előtt világos, hogy a jelenlegi számarányok mellett nem sikerül a franciáknak soha a németeket Franciaországból, vagy Belgiumból kiszorítani.

A mi a jövőt illeti, az erőviszonyok a németek javára változhatnak. A németek hátrányára változás csak akkor állhatna be, ha Kitchener „millió hadserege“ tényleg léteznék és akcióra lépne, vagy pedig, ha — a mit neutrális szemmel nézve, kizártnak kell tekinteni — Románia és Olaszország az entente-hatalmakhoz csatlakozik. Ez a reménye azonban az entente-nak nem fog megvalósulni, mert Románia és Olaszország is jól tudják, hogy csatlakozásuk által, bár emelnék entente kilátásait, de még nem győznének. A központi hatalmak, Németország és Ausztria-Magyarország, a mint eddig, úgy most is fel tudják venni a küzdelmet még a túlerővel szemben is.

Olasz dicséret a németekről.

Berlin. A németgyűlöletéről ismeretes Diego Angeli római szepművészeti író, a ki ezidőszerint Párisban tartózkodik, a Lyonada de Italiában több leleplezést közöl a Bordeauxból visszatért felső tízezer hangulatáról. Ez a társaság, a melynek körében Angeli az író szerint általában skeptikusan fogja fel a helyzetet. Nem bízik az oroszok és angolok tartós győzelmében, szidja a francia hadvezetőség hanyaságát, guajolja Joffret, sőt Olaszország semlegességében sem bízik. Ezenben mindenki esodálattal van ellátva Németország iránt. (M. T. I.)

Az entente pénzügyminisztereinek találkozása.

Berlin. Az orosz, francia és angol pénzügyminisztereknek Párisban történendő találkozása alkalmából, az itteni lapok behatóan foglalkoznak az ellenséges államok pénzügyi helyzeteivel. A lapok kifejtik, hogyha Anglia, mint a legtokebiróbb állam, a haikölcsönös biztosításánál a legtöbb terhet magára vállalja, úgy idővel igen drágán fogja megfizetni ezt a baráti készséget. Pénzügyi körökben igen bizalmatlanul fogadják a hármastalálkozóval kapcsolatosan elterjedt híreket és azt hiszik, hogy a megbeszélések tárgya főként Oroszország pénzügyi rendezése lesz. Hír szerint Oroszország szövetségeseinek kijelentette, hogy nagy pénzügyi támogatásokra van szüksége, hogy a tavaszon túl folytathassa a háborút. Míg Németország abban az előnyös helyzetben van, hogy a hadicélokra szükséges kiadások mind hazai földön maradnak, addig Oroszország kénytelen mindent a külföldön készpénzben vásárolni. Míg szövetségesei társai helyel-közal szabad külkereskedelmet élveznek, Oroszország e külkereskedelmi összeköttetésektől teljesen el van zárva, amire a legszébb példa, hogy 1912-ben 11427 millió ru-

belt vitt külföldre készpénzben, míg a behozatal 1086 rubelt mutatott. Ilyen külkereskedelmi összeköttetések mellett Oroszország pénzügyi helyzetét még az entente hatalmak sem tarthatják rózsásnak.

Elsüllyesztett német hajó.

Krisztília. Az *Aftenposten* jelenti Melbourneból: Az „Ausztrália“ cirkáló a hónap 6-án elsüllyesztett egy szállítóhajót, mely a német cirkáló segédhajója volt. A hajó legénysége fogoly az „Ausztrália“-n.

A Dácia példája.

Amsterdam, január 29. Newyork: *Mint* hogy a Dácia megkapta az elindulásra való engedelmet, most az a terv, hogy még nyolc amerikai hajót indítanak el gyapotszállítmánnal a német kikötőkbe. A szállítmányok összesen hatvanötezer bált tesznek ki, három millió dollár értékben.

Négyezer katonai szalmazsák.

(Fosztogatás a pozsonyi pályaudvaron. — Tolvaj népfelkelő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

Napok óta beszéltek Pozsonyban egy hadseregszállítási ügyről, melyről senki sem tudott egész biztosat, de mint az már ilyenkor történni szokott, a hír tovaterjedésével egyre nőtt a dolog: nagy visszaélésekről és lopásokról tudtak a hírek terjesztői. Most a hivatalos vizsgálat nyomán kiderült, hogy üres szalmazsákoknak en gros lopásáról van szó: egy megtevelyedett népfelkelő több büntetésével ép oly ravasz, mint vakmerő szemtelenséggel körülbelül 11.000 koronával károsította meg a katonai kincstárt.

December hó 30-án Weisz Mór pozsonyi áruvállalkozó feljelentést tett, hogy a katonai ágyraktárba 8 kocsi üres szalmazsákot szállított és egészen érthetetlen módon 137 darab eltűnt a kocsiról. El feljelentés alapján megindult a vizsgálat és fáradságos nyomozás után kiderült, hogy valami Rosenberg Sándor, Weisz Samu pozsonyi kereskedő ügynöke több helyen üres szalmazsákot kínált megvételre. Megállapították azt is, hogy az ágyraktár egyik őrmesterénél, Bóczián Miksánál szintén üres szalmazsákok voltak kaphatók. Erre természetesen a katonai hatóságnál is megtették a feljelentést, amely a vizsgálat megejtésével Ludwig Vilmos népfelkelő hadnagyot bízta meg. Ludwig hadnagy elsősorban az ágyraktárban foglalkoztatott összes katonákat és polgári napszamosokat hallgatta ki, közöttük egy 30 év-óta ott alkalmazott civilmunkást is. Eleinte valamennyien tagadtak, végtére is azonban ez a civilmunkás elárulta, hogy tud a dologról, de nem mer vallomást tenni, mert keresetét félti. Miután biztosították arról, hogy baja nem eshetik, vallott s elmondotta, hogy Bauer Vilmos népfelkelő 10-10 darabjával eladott üres szalmazsákokat Weisz Sámuelnek. Természetesen házkutatást tartottak Weisz Samuánál. Az eredmény negatív volt. Időközben tudomására jutott a vizsgálatot vezető hadnagynak, hogy egy Kellner nevű kereskedősegéd Bóczián Miksa őrmestertől átvett 1000 darab üres szalmazsákot és azt tekintélyes provízió mellett eladta Weisz Sámuelnek.

Kellner eleinte tagadott, később azonban szintén vallomásra birták, melynek során elmondotta, hogy a múlt év november hónapja óta ez évi január 14-ig négyezer üres szalmazsákot adott el Weisz Sámuelnek: a szalma-

zsákok értéke 10.750 K; provízió fejében Kellner 1700 koronát kapott.

Megállapította továbbá a vizsgálat, hogy Bauer Vilmos népfőlkedő az ágyraktáraknál bevaggonozott és vidéki állomáshelyekre szánt alkalmazások szállítmányokat egészen fésztele nélkül kocsiszámra désemálta meg. Nagy vakmerőséggel végezte bűnös manipulációját, kocsi-val odahajtatott a raktárhoz és egyszerűen átrakodott a saját kocsijára, sőt több esetben a már egészen a kábelgyárig ekkolatott vagonokat is megdézsmálta. Egyszerűen letépte a

vaggon plombját, átrakodott a kocsi-ra és aztán újra ledézsmálta a kocsi-t.

A katonai hatóságoknak már régebben feltűnt, hogy a vidékre menő szállítások rendszerint hiányosan érkeztek meg és emiatt napirenden voltak a reklamációk. Szinte érthetetlen volt, hogy a lopások mi módon történhettek, mert a vagonokat bizottságilag őmleszték le minden esetben.

Az ügy természetesen a kir. ügyészséghez került és foglalkoztatni fogja a cs. és kir. hadosztálybíróságot is.

Nem lesz lisztinség Aradon.

(A köznyugtató nyilatkozatok. — A katonaság segítése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

Liszt és kenyér okozzák a legnagyobb gonpot kormányoknak és hadvezetőségnek és velük együtt a monarchia összes népeinek. A háboru kezdete óta írjuk, hogy habár inségnek nem nézünk eléje, de csak az esetre, ha megívó készleteinkkel gazdaságosan, takarékosan élünk. A kormánynak a kenyérliszték keverésére vonatkozó rendeletei, a maximális árak meghatározása a lakosság kenyérszükségletének kielégítését szolgálják. A hadikenyérral igen jól megvoinánk, mert a közönség gyorsan megszokta a szinét és ízét és minthogy egyelőre a reggeli és uzsonna kávéhoz fehér süteményt is kapunk, ez irányban sincs panasz.

Az osztrák urak háza küldöttsége az osztrák kormánytól jártában, azt kérte, hogy úgy, mint Németországban, Ausztriában is foglaljon le minden gabonát és lisztet az állam a maga részére, mert Ausztriát liszt és kenyérinség fenyegeti. Stürgkh gróf miniszterelnök azt mondta, hogy úgy mint Magyarországon, Ausztriában is gondoskodnak egy állami szervről, amely állami finanszírozással, rekvirálni fog és ha a magyar kormányval a szükséges megállapodás megtörtént, a gabonafoglalása megkezdődik. Kijelentette továbbá, hogy rövid időn belül korlátozzák a finom liszt felhasználását, a fehér sütemény készítését és azt hiszi, hogy az is hozzájárul a liszt készletek kíméléséhez.

Németország intézkedései ismereteseek. Ott a pékek éjjeli munkáját betiltották, a legelőke-
őbb hotelekben sem kapható más, csak K-Brot (Kriegs-Brot, hadikenyér), a császár is ezt eszi és február elsejétől minden gabona és liszt az államé, annak árusítása állami monopólium. A lisztet úgy osztják szét egyes helyeken a lakosság számára szerint, mint nálunk a dohányt és a sőt.

Az elmondottakból látható, hogy a kenyér ellátás kérdése a háborunak mai stádiumában mindennél nagyobb fontosságot nyert. A magyar kormány állandóan foglalkozik a kérdéssel és csak tegnap jelentek meg a földmivelésügyi miniszternél Pozsony és Pécs városok küldöttei, akik bejelentették, hogy a liszt náluk fogytán van és ezért a kormány támogatását kérik. Kielégítő választ kaptak.

Aradon és néhány aradmegyei községben is napok óta beszélnek arról, hogy a városban a lisztkészletek fogytán vannak és a pékek csak egyik napról a másikra tudják szükségleteiket fedezni.

A legilletékesebb tényezőkhöz fordultunk, hogy a közönséget tájékoztathassuk.

Varjassy Lajos polgármester azt jelentette ki, hogy a hatóság ligyelemmel kíséri a liszt és kenyérkérdés alakulását.

— Amikor a földmivelésügyi miniszter a rekquirálási jog gyakorlását szabályozó rende-

letet kiadta, — mint a lapok azt annak idején megírták — én a miniszternél kértem a jog megadását. Különbem sem érhet bennünket meglepetés, mert az is ismert dolog, hogy a katonaság ígérését bírjuk és e szerint az ő készleteiből naponta ötven métermázsa liszt a hatóság rendelkezésére áll.

Fuchs Arnold, a Neuman Testvérek cég helyettes iroda főnöke azt mondta, hogy átmenetileg liszt szükség van, de ez nem lokális jelenség, mert másutt sem jobb a helyzet. A Neuman Testvérek cég malma négy hete szünetel, mert nincs buza. A földmivelésügyi miniszterium részére most folynak a rekquirálások és ha néhány hét múlva befejeződnek, áttekinthető lesz a mennyiség, akkor a miniszterium a malmok rendelkezésére álló készleteket szétosztja a malmok közt. Ha ez megtörtént, akkor a liszt szükséglet megszűnik. Ma minthogy a lefoglalt nyersanyag a gazdáknál van, semmiféle kínálat nincs, a malmok nem vásárolhatnak semmiféle áron.

Tenner Lajos, a Széchenyi gőzmalom igazgatója így nyilatkozott:

— Aradon nincs liszt szükség. Azok a pékek, akik decemberben vásároltak, el vannak látva, a spekulánsok, akik azt hitték, hogy a liszt olcsóbb lesz, azok bizony most liszt nélkül vannak. Nálam voltak a pékek és beszéltünk a liszt inség kérdéséről. Mindenkinek az a véleménye, hogy a helyzet alakulása attól függ, vajjon a hatóság el tudja-e érni a kormánytól azt, hogy az amugy is Aradra tendáló buza, amelyet Aradon és a megyében rekquiráltak, az aradi malmoknak jusson megfelelő mennyiségben. Ha ez megtörténik, akkor liszt inségről nem lesz szó.

Egy nagykereskedő, aki liszt termeléssel is foglalkozik, azt mondta, hogy amíg Ausztria és Németország minden elképzelhető árat fizet a lisztért, addig ne csodálkozunk azon, ha még a maximális áraknál drágábban sem lehet Magyarországon búzát, vagy lisztet vásárolni.

A németek igen magas árakon mindenből nagy készleteket halmoztak fel és Ausztriából is naponta több sürgős megrendelés érkezik. 81 koronát ajánl például egyik üzletfelem olyan lisztért, amelyet itthon nem lehet 67 koronánál drágábban eladni. Természetes, hogy ilyen módon az export emelkedik.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	151
Nyomda	— — — —	151

Daniloff tábornok az orosz vezérkar reformátora.

(Az új „bűnbak.” — A hadvezérek nevelője.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

Mint jelentettük, a cár Daniloff tábornokot az orosz hadsereg nagy vezérkarának önálló vezetőjévé nevezte ki. Eddig az orosz hadseregben csak egy ember volt, aki parancsolhatott: Nikolajevics Miklós nagyherceg. Ha tehát most a cár Daniloff tábornokot a nagyvezérkar önálló vezetőjévé nevezi ki, ez nem kevesebbet jelent, mint hogy rája hárul az eddig oly szerencsétlen hadjárat vezetésének és felelőségének terhe.

Daniloff tábornok ugyan olyan férfi, aki kétségtelenül nagy érdemeket szerzett az orosz hadsereg körül, de annak mai állapota mellett ő sem sokat tehet. Két millió katonának — legjobb katonának — elvesztését Daniloff nem egyenlítheti ki. Új, háboruban használható tartalékja azonban nincs már Oroszországnak, úgy hogy Daniloff kinevezésének csak egy a célja: hogy Nikolajevics Miklós nagyherceg tekintélye a háboru után is megmaradjon Oroszországban.

Daniloff azokhoz az orosz főtisztékhez tartozik, akiket „reform-generálisok” névvel neveztek. Mindig sikra szállt a hadsereg reformálásáért, de különösen sokat tett „a vezérkar akadémiájának” modernizálásáért.

Ez az akadémia, amely négy év előtt nyert teljesen új organizációt, a speciális orosz intézmények közé tartozott. Orosz tisztok kiképzésére szolgált, de oly módon, hogy komoly esetben ez a kiképzés semmit sem ért. Ezelőtt ebbe a katonai főiskolába a tisztok csak felvételi vizsga után juthattak be és ezért csak elméleti tudást szereztek, de a háboru gyakorlati kérdéseiről halvány sejtelmök sem volt. Az orosz-japán háboruban az orosz vezérkar csődje nyilvánvaló lett. Nagy volt a tudásuk, de nem tudták mit kezdeni vele. Elhatározták, hogy csak csapat szolgálata után lehet a tiszt a hadiakadémia tagja.

A főiskolai tanfolyam négy éves. Mig azelőtt a végzett hallgatók a tanulmányaik befejezése után magasabb rangot kaptak, körülbelül a századparancsnokinak megfelelőt, addig most mindegyik hadiakadémikus a régebbi állásba kerül vissza ezredéhez. Azelőtt minden akadémikus bejutott a vezérkarba, mig most csak a kitüntetéssel vizsgázottak.

Különösen sok igazságtalan protekcióhoz jutottak azok, akik a csapataiktól kitűnő minősítést kaptak, noha azt meg sem érdemelték. A hadvezetőség szigorúan rendszabályozta a kondukt listák kiállítását és német példákra hivatkozva oktatta ki a parancsnokokat az alantassaik megítélésére. Mig azelőtt az írásbeli dolgozatokat megbíráló tanárok jó hangzásu nemesi nevek viselőit, vagy magasállásu tisztviselők gyermekeit meg nem engedhetően enyhén osztályozták és másféle visszaélések is történtek, úgy, hogy botrányok is voltak, most a vizsgázó tanárok nem is tudják az előttük ülő tiszt nevét és a dolgozatokon csak egy szám van. Ennek az a célja, hogy a cenzor ne érintkezhesék előre a vizsgázóval.

A tananyag teljes megváltoztatásával és a praktikus harcászati kérdések előtérbe állításával elérték, hogy az orosz vezérkarban tehetséges és harcratermett tisztok vannak. Daniloff tábornoknak ezek a reformjai figyelmet keltettek a személye iránt.

Oroszország új offenzívára készül.

(Lengyelországban keresi a döntést a cár serege. — Új tervek vagy nagy szavak? — Támadásunk előre halad.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Kopenhága—Bécs, január 29.

Orosz hivatalos jelentés.

Kopenhága. Pétervárról a visztulamenti harcokról ma a következőket jelentik:

Az Alsó-Visztula jobbpartján a folyó-hosszában Chorzeleig és még tovább keletre csapataink állandó és szoros érintkezésben vannak az ellenséggel; ezen a helyen azonban a küzdelem csak másodrendű fontosságú.

A Visztula balpartján és Dunajec mentén semmi lényeges változás nem történt, kivéve a már megszokott gyűzást a harc vonal némi pontján.

Harcok a Dunajec mentén.

Berlin. Párisból jelentik: A New York érdekes részleteket közöl a keleti harctérről. Így a többek között közli, hogy a szövetségesek Neu-Sandeben és Bochniában nagy csapatösszevonások következtében védekezhetnek az orosz támadások ellen. Az oroszok a vitéz osztrák és magyar tüzérség hatásos tüzelése következtében egészen Tarnowig vonultak vissza. A kozákoknak jelentékeny veszteségük volt. A Pilica mentén is heves harcok voltak a szövetségesek és az oroszok között. (M. T. I.)

Lőszerhiány az orosz tüzérségnél.

Berlin. A Berliner Zeitung am Mittag haditudósítója jelenti: Az osztrák-magyar arcvonal legkülönbözőbb részeinek tüzérsztrijei egybehangzóan megállapítják, hogy az egész tüzérségnél mindinkább érezhetővé válik a lőszerhiány. A Dunajec és a Nida mentén legutóbb folyt tüzérségi harcokban több alkalommal megállapították, hogy az oroszok ezt a hiányt régi lőszer alkalmazásával igyekeztek pótolni. Ez egyrészt abból is megállapítható, hogy az osztrák-magyar ütegek, amelyeket orosz részről a találatok egész sora érte, ezektől a legcsekélyebb kárt sem szenvedték, másrészt pedig abból, hogy találtak lövedékeket, amelyek nem robbantak szét. A krakói külső erődök lövésénél is elvitathatatlanul megállapították, hogy a sik roppályájú ütegek számos gránátja hatástalanul esapott le. A lőszerhiány nyilatkozik meg abban is, hogy az oroszok mind tatarékosabban bánnak a lőszerrel a pozíciós harcban. Míg az oroszok a háború első hónapjaiban még a legkisebb csoportokat is a lövedékek egész záporával lepték el, most az orosz tüzérség éjente csaknem teljesen elhallgat.

Nyugalom a lengyelországi harctéren.

Kr. sztiánia. Aftenposten jelenti: Orosz-Lengyelországban az utak még mindig nem oly jók, hogy a németek taktikai hadműveleteiket teljes erővel véghez vigyék. Nincsen különös hideg, az utak már sokkal jobbak és a csapatokat már nem akadályozza az eső. A Bauránál és a Rawkánál csak látszólagos a csend.

A hadműveletekben mostan beállt szünet-főképpen a köd okozza, mely nagy mértékben akadályozza a felderítő szolgálatot. Az aviatikusok néha, veszélyes magasságukból, még háromszáz méternyire tudnak ellátni. És éppen a levegőben lefolyó felderítő szolgálat jelenleg a földalatti folyó háborúban még sokkal fontosabb, mint a lovasság felderítése.

A galicai harcszíntéren erős fagy uralkodik, hó esik és a barométer felszállt. Az utak ugyan igen hepehupások, de mégis járhatóak. Majd ha a fagy jobban lenyomja a földbe, már nem lehet majd lövészárkot ásni.

Stockholm. Az Aftonbladet katonai munkatársa írja: Az oroszok bizonyára nem tudják megakadályozni a németeknek a Visztula ellen irányuló offenzíváját, mely ugyan lassan, de állandóan ugyszólván előreássa magát.

Előre bejelentett „új orosz színjáték“.

Bécs. A pétervári sajtó erősen kritizálja az orosz hadvezetőség szófukar, semmitmondó jelentéseit, másrészt azonban meglepő egyértelműséggel és nagy dicsérettel foglalkozik az orosz hadvezetőség új stratégiájával. Kifogásolják a lapok azt is, hogy a jelentésekben már régen nincs szó a Mlava vidékéről.

Az orosz hadvezetőség egyik legutóbbi jelentése például így szól:

— Általában semmi változás sem észlelhető a harctereken. A Bzura és a Rawka mentén erős ágyúharc van és az orosz sereg sikeresen fáradozik a szövetséges sereg folytonos offenzív előrenyomulásának feltartóztatásán.

Az orosz haditudósítók és katonai szakírók, mintha csak utasítást kaptak volna, egyértelműen az orosz hadvezetőség új, grandiózus haditerével foglalkoznak. Ez az új haditer a harcok színterén páratlan, nem is sejtett színjátékot fog a világ elé tárni. A hadsereg hivatalos lapja azt írja, hogy az orosz hadvezetőség a lengyel harctéren lemondott a lövészárk-háború rendszeréről és ahhoz a stratégiához folyamodott, hogy minden erejét a harcba viszi és tulnyomó tömegével fogja az ellenséget letiporni.

A Rjecs írja: Az orosz vezérkar új terve annyira gúgászi, hogy sikerében szinte kételkedni kell. De az orosz lovasság olyan fölényes és olyan nagyszerű állapotban van, hogy csak minden jót várhatnak tőle.

Az orosz haditudósítók abban a végeredményben állapodnak meg, hogy az új haditer feltartóztatlan offenzívát jelent, a melyet legalább hat hónapig lehet folytatni. Az is egyértelmű vélemény az orosz haditudósítók jelentéseiben, hogy a keletporoszországi harctereken a legközelebbi időben beláthatatlan fontosságú események lesznek.

Mindezzel szemben — írják — elonyészó események a varsói helyzet. Lingaticseff herceg, Varsó főkormányzója új manővertumot becsátott ki a lakossághoz, a melyben nyugalomra int és szigorú megőréssel fenyegetőzik, ha a lármás tüntetések, amelyek az utóbbi napokban minduntalan megismétlődtek, el nem maradnak. Egyidejűleg közhírré teszi, hogy az inség enyhítésére Varsó városa ismét száz millió rubel kölcsönt fog kibocsátani.

A Nowoje Wremja azt fejtegeti, hogy a lengyel harctéren a háború új fázisa kezdődik. Csak azt kell megvárni, amíg a fagy és az időjárás zordonsága némileg enyhíti, mert e miatt a szibériai ezredék kivételével az egész orosz sereg nagyon szenved. Akkor aztán ki fog derülni, hogy milyen óriási érték az orosz birodalom védelmére nézve az az áttörhetetlen erődlánc, amely Varsó, Nowo Gieciawsk és Gora-Kaivária között húzódik el.

Új támadásra készülnek az oroszok Bukovinában.

Buharest. A 10. nán határról, Marincából és Burdujemből érkező jelentések szerint az oroszoknak az a törekvése, hogy a Kárpátok erdélyi szorosait elfoglalhassák, végleg megbiúsítottak tekinthető. Többszörös rendkívüli veszteségekkel járó kísérletezések után az oroszok megkezdték a visszavonulást. Az orosz hadbizottság már utban van Csernovic felé. Nap-nap után érkeznek ugyan megerősítések, de a jakobéni vereség után az új orosz csapatok közbelépésétől már nem sokat várnak.

Iekaniából érkezett ezrek jelentik, hogy esütörtökön délután öt órakor Szucsaván keresztül robogott egy gépkocsi négy orosz tisztel, akik csak egy pillanatra szálltak ki és el-

rendelték a postahivatal kiűritését. Az oroszok helyzete a bukovinai hegyekben veszélyben van. Beszterce. Bukovinában minden akció megszűnt és most a teljes nyugalom esőndje készöntött be. Az ellenséges csapatok állanak, rendezkednek és a jelek szerint erősítéseket várnak. Jóllehet mind a három döntő ütközetben: Jakobéninél, Kirlibabánál és Dél-Bukovinában a román haderő mellett levő Kolbutálnál egyaránt túlerőben voltak. Tulerejük különösen Jakobéninél még az aránytalanság mértékét is meghaladta, a mi csapataink hősiességét és a vezetőség kiválóságát mindennél jobban igazolja.

A pétervári forradalmi mozgalom.

Stockholm. Szórványosan már több ízben érkeztek hírek arról, hogy Szentpéterváron a lakosság és különösen a munkásosztály körében igen nagy nyugtalanság tapasztalható. A mozgalom, mindinkább erősödik és nemcsak a semleges államok sajtójában, de az entente lapjaiban is megjelentek már hírek arról, hogy Szentpétervárott komoly forradalmi mozgalom van. Erre vonatkozólag, a Pétervári Távirati Ügynökség, illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján, a következő cáfolatot adta ki:

Az a hír, hogy a pétervári forradalmi mozgalom elnyomására, Szentpétervári kozákezedeket indítottak volna, nem felel meg a valóságnak. A fővárosba nem indítottak kozákezedeket.

Ez a cáfolat mindennél jobban bizonyítja, hogy Pétervárott forradalmi mozgalom van.

Lisztkészletek rekvirálása.

(A kormány a lisztuzsora ellen. — Tilos a provízió, tilos az átlügynökösködés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

A kormány ma rendeletet adott ki, amelylyel rekvirálja a buza-, rozs-, árpa-, tengeri-, burgonya- és rizslisztből meglevő készleteket a egyben megtörő intézkedéseket tesz azok ellen, akik visszaélést követnek el a gabonaneműekre és lisztre megállapított maximális árakkal szemben.

A rendelet első szakasza a gabonaneműek rekvirálására vonatkozó, január 14-én kiadott rendelet szabályait kiterjeszti a buza-, rozs-, árpa-, tengeri-, burgonya- és rizslisztből meglevő készleteknek bejelentésére, feltárására és az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésére. Mától kezdve tehát nyilvántartják és hatósági ellenőrzés alá veszik az országban levő összes lisztkészleteket és a földművelésügyi miniszter fel van jogosítva minden lisztkészlet lefoglalására.

A büntető 2-ik szakasz.

Aki gabonaneműért, vagy lisztért a követelhető legmagasabb árak hatósági megállapítása tárgyában kiadott rendeletek értelmében felszámítható legmagasabb árnál magasabb árat vagy a legmagasabb áron felül ebbe beszámítandó bármilyen mellékszolgáltatást követel, eltogad, adat vagy ígértet a maga vagy harmadik személy javára, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással, valamint hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanígy büntetendő az is, aki akár szándékosan, akár a köteles gondosság elmulasztásával bármely módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottja, vagy az eladást közvetítő más személy a gabonaneműért vagy a lisztért követelhető legmagasabb árak megállapított korlátozását,

kijátsza vagy meghúzza, vagy aki bárkinak e kerítéses kijátszásra vagy meghúzásra irányuló eljárását bármely módon elősegíti, vagy eltitkolja.

Az 1914. évi november hó 28. napján 8682—1914. M. E. szám alatt kiadott rendelet 8. §-ának 2. bekezdésében és az 1914. évi december hó 21-ik napján 9227—1914. M. E. szám alatt kiadott rendelet 3. §-ának 2. bekezdésében foglalt büntető rendelkezések helyébe a jelen §. rendelkezései lépnek.

A 2. szakasz azoknak a visszaéléseknek megtorlásáról szól, amelyeket az Aradi Közlöny a napokban szóvá tett.

Kabaré a bíróságon.

(Kunitzer mester contra Visontai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 29.

A budapesti ügyvédi kar kómikusának: Kunitzer Károly dr. ügyvédnek megint pöre volt. Ezúttal Visontai Soma dr. udvari tanácsos gyűlt meg a baja, aki a dunaparti koronán sértő megjegyzést tett Kunitzerre. A tárgyaláson Visontait becsületsértésért elítélték háromszáz koronára, Kunitzernek tehát meg lett volna az elégtétel, de ő tovább ment. Olyan kabarrét rendezett a járásbíróságon, hogy a bírő végül őt is háromszáz korona rendbírsággal sújtotta. Ebből persze újból pör lett, mert Kunitzer nem nyugodott meg a bírő megrendezéshelyezésében és így még hónapokig hatalmas munkát fog adni a bíróságoknak Kunitzer dr. rendbírságolása.

A becsületsértés körülményeit Knoblauch járásbíró előtt világították meg. Kunitzer is ott volt a bírő szék tárgyalási termét az utolsó helyig megtöltötte a sok bírő és ügyvéd, akik mind a „Kunitzer kabaré”-ra jöttek. Maga Kunitzer így adta elő panszát:

— Belógok a Knoblauch-bíróságra, mert Visontai Soma, recte Iszontató Samu megeért. Én egy jelegmustrát faragtam a jogelvi kalasztréból és az ügyvédek beillesztetem a jogállat-rendszerbe. Megállapítottam, hogy vannak „éneklo jogmadarak” és ezért haragszik rám az udvari tanácsos kollegóm. A nyáron illés profétával — ez Poliak Illés — a forzón sétáltam, amikor odaszól Visontai a barátomnak:

— Kunitzer ügyvédek becsületesített meg, megbecsületesített engem is, egy öreg kartárkat. Te mellette ülsz a korzón és sétálsz vele a Váci-utcán. Tisztes ember nem ül mellett?

— Ezért pörölöm be — folytatta Kunitzer — és kérem jegyzőkönyvbe venni, hogy én Visontait éneklo jogmadárnak, (ovis australianensis manu macheri) tartom, esküdtzéki védőszék...

Tovább nem folytathatta. A bírő azonban hiába csengelt rá. Kunitzer vagdalkozott jobbra, balra, sértéseket osztogatott, zsargon megjegyzéseket tett — s végül kapott száz korona rendbírságot.

Alig hangzott el a bírő rendutasítás, Kunitzer a bíróság előtt Ödönti Miksa dr. által mutatott bizonyítást, hogy a jogmadárak még nem mentek ki a d vutból.

Éz a kérelme szintén száz korona rendbírságot eredményezett, a harmadik száz koronás bírságot pedig azért kapta, mert Poliak Illéshez intézett kérdésében tett sértő megjegyzést az ügyvédi karrs. Poliak mag is jegyezte:

— Kunitzer az ügyvédek becsületesítésén már meghaladja a kisipar körét.

Kunitzer tovább harcolt, humorizált, sértetett, de amikor már a negyedik bírság fenyegette, otthagya a tárgyalótermet.

— Megyek, mert nem akarok az üzletre rúfizni. Engem keresztre feszítenek, pedig ha egyonútnak is, igaz, hogy vannak és lesznek jogmadarak...

Kunitzer távozásával a bírő felolgyatta a tárgyalást, most már Kabaré nélkül, Visontait elítélték becsületsértésért 300 koronára, de Kunitzer is, Visontai is felebbezett. Kunitzer azért, mert „en carle”-ra játszották a pert. Felebbezését ezzel indokolta:

— Visontai engem megeértett és kapott háromszáz korona büntetést, én meg sértett vagyok s ugyaneányit fizethetek. Hol itt az igazság?

HIREK.

Németek furfangos hadicselei.

(Az angolverő méhek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

A Times tegnapi száma rendkívül érdekes hírt közöl kairói tudósítójának tollából, aki fantasztikus mesékkel igyekszik szépíteni az angolok keletafrikai döntő vereségét. Mint ismeretes, a Német-Keletafrikában partraszállt angol csapatokat teljesen megverték a kisebb számú németek. Az angolok háromezer főnyi veszteség után kénytelenek voltak ismét hajóra szállni. A kairói tudósító erről a nagy küzdelemről a következőket írja a Times-ben:

A németek a diadalt két furfangos hadicselenek köszönhetik, nem pedig vitézségüknek. Először az előnyomuló angol csapatoknak szaggatott, erdős terepen kellett átvonulniuk. A németek, akik ezt jól tudták, már jó előre köteleket feszítettek ki mindenfelé a fák között, még pedig olyan formán, hogyha e köteleket elvágják, a fák ormára tűzött zászlók lesznek. Már most az történt, hogy az angol csapatok maguk előtt, hogy előre haladhassanak, csakugyan elvagdosták a köteleket. A németek amidőn látták, hogy egy-egy zászló lehull, egyszerűen oda irányították rettenetes tüzelésüket.

A másik hadicsele még furfangosabb volt. Amikor végre az angolok szörnyű vereséssel átjutottak a veszedelem rónán, bokros vidékre kerültek. A németek ezt a terepet egészen átfönték dróttal és a bokrokban füsttel elkábított vad méhrajokat rejtettek el kosarakkal leborítva. Az angolok a cselítésbe érve, elvagdalták a drótkadályokat, de ezzel fölborították a kasokat s a méhrajok elszabadultak. Valóságos pokol szakadt rájuk. A vad méhek csipése vakká tették percekre az angolokat, akik aztán a német fegyverek prédái lettek.

Aradi tiszt kárpáti harcainkról.

(Uj ottenzivánk sikerei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 29.

A harctéren eltöltött hat hónap után ma hazajött Aradra H. Ottó tartalékos hadnagy, aradi es. megekereskedő. Mindjárt a mozgósítás elrendelésekor bevonult ezredéhez a fiatal kereskedő, résztvevett az aradi háziezrednek minden dicsőséges harcában és azokhoz a kevesekhez tartozik, akik a háboru kitörése óta folyton tűzvonalban álltak. Aradon egy időben már arról is beszéltek, hogy a tartalékos hadnagy hősi halált halt, annál nagyobb volt most hozzátartozóinak öröme, amikor élve láthaták viszont félévvel ezelőtt eltávozott családtagját.

A hat háborus hónap meg sem viselte tulajdonosán a kereskedőt, csak ép, hogy lesóványodott. Most azért szabadságot kaptak, mert visszértágulást kapott, ami hosszabb időre való pihenését tette szükségessé. Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni H. Ottóval, aki a következő érdekes és felettébb megnyugtató kijelentéseket tette:

— Sainte sajnálom most otthagyni a harcot, és ha lábaim megengedték volna, szívesen maradtam volna még tovább is: olyan rendkívül kedvező a Kárpátokban a mi helyzetünk, hogy öröm és élvezet har-

colni. A mi csapataink minőségbeni fölényesen kitűnt ezekben a harcokban. Az oroszok érzik gyengeségüket és ezért nem is mernek ugyyszólván harcba bocsátkozni a mi csapatainkkal. Csak ha óriási túlerőben vannak, akkor veszik fel a harcot, ha kétszer annyian vannak mint mi, még akkor is megütrálnak. És örömmel állapítottuk meg, hogy a Kárpátokban megszűnt az oroszok számbeli fölénye. Az utóbbi napokban úgy alakult a helyzet, hogy egyenlő számú ellenség állott velünk szemben és mihelyt es bekövetkezett, az oroszok feladták a harcot. Küzdelem nélkül ütrít ki egymásután állásaikat és győzelmesen nyomulnak előre katonáink. Ujjonnan felvett offenzívánk a Kárpátokban a lehető legszebb reményekkel biztat.

— Francia miniszter az angol királynál. Londonból jelentik: A francia tengerészetiügyi miniszter kihallgatáson volt György királynál.

— Az orosz pénzügyminiszter utja. Szalonikiból jelentik: Bark orosz pénzügyminiszter az Askold cirkálón ma Franciaországba utazott.

— Kiténtetett aradi tisztok. A közös hadsereg Rendeleti Közlönyének legújabb száma közli a királyi kiténtetéseket. A vitézül küzdő aradi háziezrednek következő tisztjei kapnak kiténtetést. Hozspodár Emil százados a harmadosztályú katonai érdemkeresztet a hadi ékítménnyel az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért. A király elrendelte, hogy legfelsőbb dicsőre elismerése tudtul adassék Vlád Sándor és Tyrdek Otmár hadnagyoknak és Ferencák Rudolf főhadnagynak.

— Képtárak védelme a Zeppelinektől. Londonból jelentik: A városokban, a melyekben a légi támadásoktól tartanak, elrendelték, hogy a képtárakat a pincékben helyezték el.

— Az elnök vétója. Washingtonból jelentik: Wilson elnök vétót emelt a bevándorlási bill ellen.

— A Kölcsey Egyesület nyolcadik zsurnján — mint előzetesen jeleztük — Pekár Dezső geofizikus tart előadást a moziról és előadását természetesen vetített képekkel és mozgóképekkel illusztrálja. Az előadáshoz szükséges felvételek, amelyek Düsseldorfban készültek, a háborus közlekedési nehézségek következtében megkéstek és ezért az előadó nem február 7-én, hanem a következő vasárnapon február 14-én délután 5 órakor lesz.

— Nem kap srappelt Anglia Amerikából. Newyorkból jelentik: Illionisban az acéltröszt igazgatója visszautasított két millió dollárnyi angol srappel szállítást.

— Halálozás. Weisz Ignác hároméves kereskedő január hó 27-én délelőtt 9 órakor, életének 65-ik évében, hosszas szenvedés után Aradon elhunyt. Temetése Kőrösökényben ma délután 2 órakor volt. Halálát özvegye, gyermekei és rokonai gyászolják.

— Németüldözés Kanadában. Genthől jelentik: Torontóból jelentik: Nagy föltűnést keltett egész Kanadában, hogy egy naturalizált németet, Berich torontói nagykereskedőt letartóztatták és még nagy biztosíték ellenében sem akarják szabadon bocsátani. Azzal vádolják, hogy Zigrow német hadnagyot, aki a háboru eleje óta hadifogoly volt, szökési kísérletében támogatja.

— Pamflett a francia kormányferfiak ellen. Párisból jelentik: Poincaré elnökről és a kormányról gunyoló röpiratokat terjesztettek a lakosság körében. Németországot gyanúsítják a pamflett becsületesítésével.

— Urbán főispán az „Aranyat — Vasért” mozgalomért. Urbán Iván báró főispán Varsassy Lajos polgármesterhez és az aradmegyei főszolgabírákhoz a következő megkeresést intézte: — A Gyorssegély Augusztá-alap elhatározta, hogy az Aranyat-vasért jelszó alatt megindított vasgyűrű mozgalmat kibővíti és az aranyadományok ellenében nemcsak vasgyűrűt, hanem vasból készült ékszertárgyakat is ad. Ebből a célból kiváló iparművészekkel vasékszertárgyakat terveztetett és azokat a legjobb magyar iparosokkal elkészíttette. Gyönyörű, művészi kivitelű vaskarperecek, vasórák, vasmelltűk (broche-ok) készültek, mindegyiken a történelmi jelentőségű, hazafias áldozatkészület bizonyító jellege: Pro Patrie, mellette a háborús évszám: 1914—1915. A Gyorssegély Augusztá-alap úgy határozott, hogy minden aranyékszerért — ha az adakozó kívánja — ugyanolyan vasékszerrel ad. A vas szimbóluma az erőnek, alkalmazásában a szorgalomnak, az egyszerűségnek, hasznosságának és az emberi erényekre vonatkoztatásában a puritánságnak. Mind olyan erkölcsi tulajdonok, amelyekre szükségünk van most, amikor nemzetünk további létezéséért és nagyságáért küzdünk. Az Augusztá-alap ezeket a szempontokat mérlegelve, mély értelmű, jelentőségteljes akciónak találta a vasékszeres forgalomba hozatását, elterjesztését, divattá tételét. Történelmi példák bizonyítják, hogy egy jelszó korszellemet alakított át, egy divat új társadalmi rendet teremtett. A vas-divat is arra hivatott, hogy egyszerűséghez szoktasson, szorgalomra tanítson, takarékosra neveljen, mert ezek a kizárólagos eszközei a nemzeti erőgyűjtésnek. De a magasabb szemponton kívül a jelen céljait is szolgálja a mozgalom. Új pénzforrást nyújt meg a nyomor, szenvedés enyhítésére. Ilyenket szolgált az itthon elhagyottan élő családok megmentésére, melyek tentartói értünk véreznek a csatatéren. Módot nyújt arra, hogy meg ruhát küldhessünk a csatatéren vitéz katonáinknak. Mindezekre való tekintettel felkérem, hogy az akció hatósága területén megindított sziveskedjék. Az aranyékszerket épen úgy, mint a vasgyűrű megváltásoknál jegyzék kíséretében közvetlenül az Augusztá Gyorssegély Vidéki-Megyei Bizottságához (Budapest, IV. Váci-utca 34. III. emelet) kell felküldeni. A vasékszerket a Gyorssegély Bizottság szintén közvetlenül fogja Cimednek elküldeni.

— A magyarországi Vörös Félhold mozgalom. Magyarországon tudvalevőleg Tisza István gróf miniszterelnök decemberi lemondása és lelkes beszéde után indított egy mozgalmat, mely a török-magyar testvériség gondolatát által vezérelve hozza akar járulni a törökországi Vörös Félhold-intézmény fenntartásához. Ez a Vörös Félhold Törökországnak ugyanaz, sőt talán még több, mint nekünk a Vörös Kereszt: megmentője, gyámolítója, apóloja, gyógyítója azoknak a hősöknek, akik a harcokban véruket áldozták a haza szent ügyéért. Akinek nem elég a Vörös Félhold iránt való rokonszenv feikeltésére magának a török magyar fajrokonság ténye, annak a legújabb érkezett bukaresti és konstantinápolyi lapok emondanak egy esetet, mely már öns érdekéből is indokoltá teszi azt a támogatást, melyet a magyar társadalom a török ügynek nyújtani kész. Az eset úgy, hogy az említett lapokban olvasható, körülbelül a következő: Adakatekban élt egy Mehmed Zia nevű fiatal török kereskedő. Ennek a derék embernek vérezett a szíve és ököibe szorult a keze, mikor napról-napra arról kellett olvasnia, hogy a fehér cár orosz hajókon ágyukat és löszereket küld a szerbeknek, hogy azok még eredményesebben pusztíthassák a magyart. Mehmed Zia elhatározta, hogy ennek gátat vet. Összebeszelt egy hasonlóan hősielkü barátjával, szereztek megfelelő mennyiségű citamitot és egy csónakot és leveztek a Dunán Widdin környékeig. Ott az egyik bement Widdinba kilesni, hogy a legközelebbi orosz szállítmány mikor indul onnan a Dunán fölfelé, a másik pedig, maga Mehmed Zia a Duna egyik kanyarulatánál várta az előre megbeszélte jelt. Megkapván a jeladást, Mehmed Zia a turbánjába kötötte a dinaritot, hogy át ne vessenek, maga pedig beuszott a Duna jéghideg vizébe, ott várva az érkező hajókat. Tisztaan volt vele,

hogy az orosz szállítmánnyal együtt a robbanás erejétől elpusztul és maga is, de szívesen kész volt feláldozni a saját fiatal életét, azokért a magyar testvérekért, akiket ezzel a merénnyel megment. A hősielkü török ifjú önfeláldozó tette nem kerülhetett végrehajtásra. Egy román csendőrbírája észre vette a vízben leselkedő embert és gyanusnak találván szándékát, váratlanul rajtaütött. Mehmed Zia még izgatottságában sirva magyarázta a román csendőrbírást, hogy mi járatban volt, amikor a Duna kanyarulatánál már feltűnt az orosz szállító-flottilla és elletállás, baleset nélkül vitte fölfelé Szerbiába a maga halálhozó rakományát... Ilyen tettekre képes a török az ő magyar testvéreért. Ilyen tettekre képes egyenként és ilyen tettekre képesnek mutatkozott a maga nemzeti egészében, amikor a Kaukázusban teljes erővel odavetette magát a mi ellenségünk elé, arra kényszerítvén azt, hogy ellenünk szánt erejének egy részét elvonja a mi arevonatunk elől. Még ha a török nemzet nem is lenne testvére a magyarnak, ilyen tények mellett akkor is meg kellene érte tennünk mindent, amit csak tennünk. Ebből pedig igazán a legkevesebb az, hogy nélkülözhető illereinket annak a gyűlöletnek gyarapítására fordítsuk, melyet a Vörös Félhold jelszava miatt a magyar miniszterelnök utnak indított.

— Letartóztatott fővárosi nagyparas. Budapestről jelenik: Nagy feltűnést keltő letartóztatás történt ma a főkapitányságon. A rendőrség kora délelőtt letartóztatta Katona Géza, a Klotild-kávéház és Klotild-étterem tulajdonosát, a székesfővárosi törvényszék póttagját. Vele együtt letartóztatták Rozsa Odont, Katona alkalmozóját, a Klotild-kávéház könyvelőjét. Mind a két letartóztatás szállítási ügyekkel van összekötötteben. Katona Géza egyik tekintélyes szereplője a fővárosi közéletnek. Általában vagyos és erős embernek ismerték. Szakképzett kávévész volt: a pincérségen kezdte és mint főpincér körülbelül husz évvel ezelőtt az Andrássy-ut és Laudon-utca sarkán lévő kávéháznak, a mostani Miramare-kávéháznak volt az alkalmazottja. Később megvásárolta ezt a kávéházat, majd a Váci-utca 38. szám alatt levő épületben bérelt helyiséget és ott nyitotta meg a Klotild-kávéházat. Néhány évvel később a ház másik sarkán elegans éttermet nyitott.

— Selyem ernyők, férfi és női naturnyéllel már 4 korona 50 filler, kapnatók Fischer Nagy Aruházában. Bevonulók részere teljes felszerelés olcsó árakban. Gyermekkoscsok és szekekben gyári raktar 20% engedmény. Mindenki látogassa meg a Fischer Aruházát a Szabadság-éren!

LEGUJABB.

(Táviroda, cenzurázva.)
Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A Pázmány egyesület közgyűlésen Prohászka püspök a sajtóról beszélve, gyűlölködes szítonak, igazság elcsavarójának jellemzi, a mely vezetete lett a világnak. A harcterén es a sajtóban egyaránt dui a háboru. Eieszen eitten a ragalmazó külföldi sajtót.

Madrid. Manuel exkiraly spanyol határnál Portugál területre lépett. A monarchisták vezérkara közel a határhoz tartózkodik ee varjak a további eseményeket. A forradalom terjed.

Hága. Holland szakértők véleménye szerint orosz offenzíva teljesen megtört. De offenzívájuk sem érvényesíthetett nagyon.

London. Varsóban a kormányzó elrendelte öregek es gyerekek Dél-Oroszországba szállítását.

Zürich. Svájcban tartózkodó ideit és tavalyi évfolyamú oroszokat hazarendelték sorozásra.

MILANO. Garibaidi Ricciotti romai házában elhatározta egy tanácskozáson, hogy harmincezer emberből Garibaidi légiót szervezzen.

RÓMA. Uj-dél-Walles kormánya jelentette, hogy másfél millió emberből álló hadsereget szerveztek, amely első hívásra Európába jön.

LONDON. Közmunkaügyi miniszter jelentette, hogy félmilliónyi gyalogsági tartalék áll rendelkezésre, amely bármely pillanatban kész elfoglalni helyét a harcokban.

BERLIN. Parseval léghajó Liban orosz hadikikötő felé repült és nem tért vissza. Orosz jelentés szerint Liban tüzeléskor tengerbe zuhant és elpusztult.

Szafonik. Uj-Szerbiában alig van sorhatonosság. Bolgár komitácik besorozottakat szökésre bírák.

ROMA. Kantaránál, szuezi csatorna mellett előbbi harcok folytak.

Hangulatok a háborus Párisból.

A hadiköltészet. Két költeményt vettem meg egy könyvkereskedésben. Az egyiknek címe „Le roi des boches”. A „L'Europe Anti-Prussienne” című folyóiratban látott napvilágot, a mely a legcsodálatosabb az összes francia lapok között. Egyik számát beküldöm a berlini hadimuseumnak. Hisz a folyóirat maga elég bizonyíték mindenki számára hogy a szerb orgyilkos politika Franciaországban megértő támogatásra talált. Ha a németeket nem nevezik barbároknak, megbecsületlenítőknak, vagy gyűlöletgöknak, akkor a „boches” névvel illetik őket. A „boches” szó az „alboche”-ből származik s vastag, szögletes fejűt jelent. A „Le roi des boches” című verben a német császár illetik halatlan szavakkal. Hol van ilyenminék a németeknél párja? A második vers címe „A szövetségesek sorsa.” Notabene, a mi ezeket a szövetségeseket illeti, azokról is elbeszélhetnék egynehány érdekességet. Nagy plakátok jelentek meg Páris utcáin, a melyen ezek a szövetségesek kezet fogtak a holdog újvet kivánnak egymásnak. De minosenek ott valamennyien, a feketék es sárgák hiányoznak. Nyilván egyszerűen szegyeték őket.

Ez a „Szövetségesek sorsa” a legtitizesebb hadidat. Es még is ebben is a németeket ehes farkasoknak, hunn hordáknak, ördögi népnek nevezik. Az utolsó sorófában arról van szó, hogy az egész világ Franciaország mellett van, végül pedig azt mondja, hogy a harc emberfeletien nehez. Igazán nagy a bók Németországnak.

A háboru szepirodalom. A nagy időknek Franciaországban távoiról sincs oly irodalmi vizsgálja, mint Németországban. A háboru általában „szabadságharcnak” nevezik. A „Je sais tout” című folyóirat, a mely a háboru előtt jó népszerű tudományos irányt követett, utolsó számában a három első háborus hónap eseményeinek összefoglalását közli. Ez az összefoglalás ugyan nem olyan roszakaratu, mint a Tempsé, de legtöbbször vak es együgyü. Bevezetésül „Wetterlé, ancien député au Reichstag et a la Chambre d'Alsace-Lorraine” tizenegy sornyi frázisát közli. November elején hangoztak el e szavak, a melyekből elég ennyi:

— Ha néhány héten belül a trikolorok fognak lengeni azokon a romokon, a melyeket a német barbarok nagy dühvel halmoztak fel Alsasz-Lotharingiában, akkor a mártírnép felemelt fővel s büszke szívvel fog visszatérni a nagy francia családba. Csak egy kis csoport fog tele szegényenél es megbánással oldalt állani. Még azzal sem fogjuk őket megtisztelni, hogy árulásukért megbüntessük őket...

Csakhogy a jóslás, kedves abbé Wetterlé, nagyon kényes dolog s árulókról beszélni szintén, ha az ember Weill képviselővel együtt ül az üveg-

házbán. Különösen izléstelen e számban egy nagy, egész oldalt betöltő kép. „Egy német hulló a csataterén.” Különben láthatni hogy a halottat — rifosztották.

Ujjonnan született lapok: „Le pays de France,” a melyet a Matin ad ki, „La grande guerre par les artistes,” a melynek képei sokszor művészi értékűek s aztán már említett utcai lap, a „L'Europe Anti Prussienne.” Ott láthatta az ember Európa gyönyörű nyírképét, a melyen Szerbia — határos Franciaországgal. Németország és Ausztria eltűntek.

A genfi lapok Párisban. A francia svájciak rosszabbak még, mint a franciák, még hiszékenyebbek s még kevesebb ítélőképességük. Amidőn a francia köztársaság elnöke azt a hazugságot infektzte a semleges államokhoz, „hogy a németek minden katonai kényszerítő ok nélkül lövöldözték a reimsi katedrális”, akkor — természetesen csak néhány héttel később — még a németellenes Corriere della Sera is arra kényszerült, hogy kijelentse: „non é assolutamente vero” „nem egészen igaz” Hanem a francia Svejce egyetlen lapja sem emelkedett az objektivitásnak csak ekkora fokára is. Párisban emiatt nagyon szeretik a genfi lapokat s jó üzleteket csinálnak.

Az orosz forradalmárokat megrendszabályozták Párisban. A Boulevard Montparnasson a Cafe de la Rotonde-ban láthatni nap-nap után-szóval este nyolcig — azokat az érdekes alakokat, akiket máskor orosz, lengyel és lité forradalmároknak ismertük. — Most valamennyien — nacionalisták. Németország, amely béke idején minaképük volt, most barbár ország számukra. Ha ezt az öreg Bebel még elérhette volna. Mit mondott volna hozzá ő, aki kijelentette, hogy magais fegyvert ragadna, ha Oroszország ellen kellene menni, mint mondott volna, ha ezeknek a „revolucionistáknak” beszédjeit hallotta volna. Van nekik egy Párisban orosz nyelven megjelenő szociáldemokrata lapjuk, amelyről azt mondják, hogy kritikát gyakorol és ellenszékre. Tény, hogy a német barbárságokat illetőleg nem olyan könnyen hívők. Ezzel szemben azonban minden erejükkel küzdenek a német militarizmus ellen. „S az angol marizmus? „kérdeztem én, de választ nem kaptam senkitől.

Logika. Semmi sem olyan feltűnő Párisban, mint a logika hiánya, amely szinte már asszonyos, s a lovagiaság hiánya. Egyik mondatban száguldó, feltartóhatatlan barbároknak nevezik a németeket, akik mindent eltipornak, a másik mondatban ajult, képtelen nélküli, értéktelen katonáknak mondják őket „akik leveréstől leverésre válnak”. Egy példa, amely normálul szolgálhat: Két német repülő Dünkiróhennél lelőnek és megölnék. „Igy ért diestelen létük nyomorult véget” jelentették egyhanguan a párisi lapok. Egy nappal később Svejceban egy német lapot olvastam, hosszú idő óta először, mert Franciaországban nem kapni semmiféle német, vagy német-svejci lapot. A legelső dolog amit olvastam, hogy egy francia repülőgépet lelőtek, mind a két repülőtest halott és felismerhetetlen. „A vitéz ellenségnek becsületese temetést rendeztünk.”

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1915. évi január 30-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először:

A cserebogár.

Nagy operette 3 felvonásban.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

8801

NYILTTÉR.

Egy ország fegyverben!

41

Bokszei gazdaságomban 52 éven felüli

kulcsárt keresek azonnali belépésre.

Jó irással bírók előnyben részesülnek. Írásbeli ajánlatok. Dr. Eles Géza Arad, Zrinyi-utca 2. címre küldendők. 409

Tüzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tüzifatelepen Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857. 5091

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, osinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában,

JOZSEF FOHERCEG-UT 22. SZAM.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Január 30-án szombaton, 31-én vasárnap és február 1-én hétfőn

Háborus aktualitások a kárpáti harcokból.

Monopol film:

Rafael a cigány

Életkép 4 felvonásban.

A legnevezetesebb dán művészekkel

Az előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Meghívó.**Az Aradi Kereskedők Takarékos- és Hitelszövetkezeté**

1915. évi február 7-én vasárnap délelőtt 11 órakor, az Aradi Kereskedők Köre nagytermében tartja

rendes közgyűlését

a melyre a szövetkezet összes tagjai meghívottnak.

Tárgysorozati:

1. Az igazgatóság jelentése az 1914. évi működéséről, az 1914. évi december 31-én lezárt mérleg és eredmény számla, továbbá a nyereség felosztására vonatkozó javaslat előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A VII—1910. évtársulat felszámoló bizottságának jelentése.
4. Választások: a) 2 igazgatósági tag, b) 5 felügyelő bizottsági tag, és c) 10 választmányi tag megválasztása.
5. Beuteltégek indítványok.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: A közgyűlésen a szövetkezet minden tagja, minden törzestagja után egy szavazattal bír, de az szavazatnál többet senki sem gyakorolhat. Minden tag szavazati jogosultságáról és szavazati számáról igazolványt kap. Az igazolványok a közgyűlést megelőző nap, déli 12 óráig a szövetkezet helyiségében a betétkönyvek felmutatása ellenében adnak ki. 418

55—1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Minster urnak 1915. január hó 1-én kelt 20091—eln.—15—a.—1914. számú rendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Balkánhaderők ca. és kir. főparancsnokságnak a rögtönítélő eljárás tárgyában 1914. december hó 16-án No. 540—Ok. sz. alatt kiadott rendeletének hatályon kívül helyezése mellett, a Balkánhaderők körletében (Mostár-raguza, sarajevó, zágráb-, temesvári katonaparancsnokságok és a budapesti katonai parancsnokságtól Bács-Bodrog-megye) a következő büntettek esnek rögtönítélő eljárás alá és a katonai bíróságoknál a halálbüntetés katonai büntettek miatt agyonlövés, közönséges büntettek miatt pedig kötél által hajtandó végre.

I. Az összes katonai egyénekre (Kbp. 11. §. 6. pont) a Balkánhaderők egész körletében.

- a) a Kbt. 167. §-a szerint minősülő lázadás büntette miatt.
- b) a Kbt. 188. §-a szerint szökés büntette miatt.
- c) a Kbt. 248. §-a szerint minősülő gyávaság büntette miatt.
- d) a Kbt. 267. §-a szerint minősülő fegyelem és rendhaborítás büntette miatt.

e) a Kbt. 298. §-a szerint minősülő öncsonkítás büntette miatt.
II. Az összes katonai egyénekre (Kbp. 11. §. 6. pont) és a hadsereg kíséretéhez tartozó összes polgári egyénekre (kot. 11. §. 9. pont és a hadi szolgáltatási törvény 9. §. 1-ső bekezdése a Balkánhaderők egész körletében.

- a) a Kbt. 404. §-a szerint minősülő erőszakos nemi közönség büntette miatt.
- b) a Kbt. 407. §-a szerint minősülő megfertőzés büntette miatt.
- c) a Kbt. 413. §-a szerint minősülő gyilkosság büntette miatt.
- d) a Kbt. 419. és 422. §§-ai szerint minősülő emberölés büntette miatt.
- e) a Kbt. 422., 481., 482., 486. §§-ig szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt.
- f) a Kbt. 448. §-a szerint minősülő gyújtogatás büntette miatt.
- g) a Kbt. 457. §-a szerint minősülő lopás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal ellopott dolog értéke az 1000 kor. összeget meghaladja.

h) a Kbt. 472. §-a szerint minősülő sikkasztás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke az 1000 korona összeget és a Kbt. 474. §-a szerint minősülő sikkasztás büntette, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke a 2000 korona összeget meghaladja.

- i) a Kbt. 483. §-a szerint minősülő rablás büntette miatt.
- k) a Kbt. 492. §-a szerint minősülő fosztogatás büntette miatt.
- j) a Kbt. 502. §-a szerint minősülő csalás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal kicsalt dolog értéke a 2000 korona értéket meghaladja.

III. Az összes katonai és polgári egyénekre a Balkánhaderők egész körletében.

- a) Kbt. 806., 814., 816., 821. és 827. §-ai szerint minősülő az állam hadiereje ellen irányuló büntettek miatt.

Felhívom a katonai büntető eljárás alá tartozó összes egyénre, hogy az ily büntetési előírásaitól óvakodjanak és figyelemzetem nevezeteket, hogy mindazok, akik jelen hirdetés után ily büntetést követnek el, rögtönítélő eljárás alá kerülnek és által büntetendők.

Arad, 1915. évi január hó 23-án.

Green
főkapitány.

Használt ólom

megvételre keresettel

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanos világítási berendezéseket, villanos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanos csillárokat, villanos főzödényeket, villanos vasalókat, villanos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkeket.

62—1915. ein. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi-Ministerium 285—1915 M. E. számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy mindazon egyéneknek, akik a magyar szent korona országainak határain átlépni vagy belépni készülnek, utlevéllel ellátva kell lenniük.

Minden külföldi állampolgár az ország területén csak úgy tartózkodhatik ha az alábbiaknak megfelelő utlevél birtokában van.

Az utlevél csak akkor érvényes, ha az utlevél tulajdonosának pontos személyleírását és sajátkezű aláírásával, és hatósági igazolással ellátott élethű fényképet is tartalmazza.

Felhívom ennél fogva mindazon Aradon lakó magyar állampolgá-

rokat kik arcképpel el nem látott, de máskülönben érvényes utlevél birtokában vannak, hogy lehetőségükre keménylapra fel nem ragasztott é-legfeljebb 9x14 cm. nagyságú fényképeket és utlevélüket a rendőrkapitányi hivatalban szolgáltatassák be, hogy azok szabályszerű áradékolás után érvényesíthetők legyenek.

Az utlevélbe bejegyzett és 15 évet meghaladó utitársak fényképe is csatolandó.

Az utlevelet kérelmezők jövőben fényképeket már a kérelem előterjesztésekor beszoállítását kötelesek.

Figyelemzetem továbbá az ország területén tartózkodó külföldieket, hogy a fenti rendeletnek megfelelően magukat utlevéllel lássák el, mert ellenkező esetben hatósági felszólítás esetén ellentét a kihágási eljárás megindítását fog és ezenfelül az állam területéről kintasítva, esetleg kényszer útján ellátolva lesznek.

Arad, 1915. január 23.

Green
főkapitány.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Jó anyát, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség esetében. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Sző vesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreit arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A legújabb szerek készítője **Hajós Arpad** gyógyszerárában

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22. SZ.

Alapítotott 1888. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

**A szépségápolás titka a használandó
szépség szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.**

**Mindkettő kipróbált jó hatásu készít-
mény. 1 téglgy kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 téglgy krém 1 korona.**

Színes arcperek!!!

**Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatásu.**

Kapható: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

**Nagymennyiségű
ujsgmaculatura olcsón eladó.**

28201—1914

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad szabad királyi város területén a sertés tartás szabályozása tárgyában alkotott a m. kir. belügyminiszter 111. 258/VII—d—1914. számú intézkedésvényével jóváhagyott 1914/49—1914. számú alábbi szabályrendelet 1915. évi Márczius hó 1-én lép életbe.

Szabályrendelet a sertés tartás tárgyában.

1. §.

A Szabadság-tér és a Gróf Andrássy-téren az Atzél Péter, Vörösmarty, József Ildherceg, Asztalos Sándor, Hunyady, Forray-utcákban fekvő házak belső részén sertést tartani nem szabad.

2. §.

Alsómohár-, Attila-tér, Batthyányi-, Bocskai-, Bocskó-, Csozin-, Damjanich-, Deák Ferencz-, Eötvös-, Fábrián-, Ferdinánd-, Ferencz-tér, Fürdő-, Halász-, Hal-tér, Háromvezér-, Hérs-, Haszinger-, Karolina-, Kazinczy-, Kiss-, Kiss-körút-, Kölcsey-, Kossuth és Kiss Ernő utcaig, Lovarda-, Jókai-tér, Maros-, Megyabáz-, Nagy-körút, Óvár-tér, Oz-, Darányi János-, Perényi-, Petőfi-, Révay-, Rákóczi-, Rövid-, Sárossy-, Simonyi-, Sina-, Szt. István-, Széchenyi-, Szent Pál-, Szent Péter-tér, Teleky-, Templom-, Tökölly-tér, Tyuk-, Vécsey-, Veselényi-, Kis és Kiss Ernő-utcaig, Zoltán és Zrínyi-utcában fekvő beltelkeken, hogy ha a sertésöl a ott vagy a szomszédos telken levő épületek lakott részétől 10 méterre elhelyezhető két, ha 15 méterre helyezhető el, négy darab sertés tartható. A sertésöl etető részének vagy cement, vagy téglá burkolattal kell ellátva lennie, azonban az tölggyfa padlóból is készíthető, a mely esetben oly szilárdan kell készíttetnie, hogy azok összeállítási helyén semmi át ne folyhasson.

Az etetőhely naponként lemosandó a trágya minden másnap elhordandó, míg a kihordásig összesen 3 trágya elszárv tartandó és mésztejjel fertőtlenítenendő. Ezen 3 trágya a fűrésztő gödrök egyáltalában nem tarthatók.

A belváros többi utcaiban, valamint Sackad külvárosban Gyár-utca kivételével s az Ujtelep a Pécskai s az Erdélyi-utól innen eső részeiben egy-egy telken, ha a sertésöl a lakott részétől 5 méterre elhelyezhető el két, ha 10 méterre helyezhető el négy darab sertés tartható, azonban a sertésöl naponként tisztítandó és fertőtlenítenendő.

4. §.

A 2-ik pontban felsorolt helyeken tenyész kocsák nem tarthatók. A 3-ik pontban megjelölt területen egy tenyész koca tartható, a szaporulat azonban 4 hó után eltávolítandó.

5. §.

Az Ujtelepnek a Pécskai-ut és Erdélyi uton tül részén valamint

681—1914. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírótság 1914. évi egy 2/2. számú végzése következtében dr. Ardelean Cornél ügyvéd által képviselt Weiss Lipót javára 1780 kor. s jár. erejéig 1914. évi november hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1889 koronára becsült következő ingóságok, u. m. bolti berendezés, rövidáru, vásznak, szövetek stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. bíróság 1914. évi V. 364/3. sz. végzése folytán 1780 kor. tőkekövetelés összesen 220 kor. bíróság már megállapított költségek erejéig, Szapárligetben leendő megtartására 1915. évi február hó 10-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a

értelmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Kisjenőn, 1915. évi január hó 28. napján.

Balassa,

418 kir. bír. végrehajtó.

62—1915. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké az Erzsébet királyné-híd feljárójának jobb oldalán levő 4588—1—d. hrsz. 285 □-öl, 4588—1—e hrsz. 225 □-öl, 4588—17 hrsz. 168 □-öl 4588—19 hrsz. 170 □-öl területű házhelyek eladása iránt folyó év február hó 1-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzzel leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lerántan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi január hó 25-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

a Gyár-utra, Perányá, Sága Pöltura és Gáj külvárosban egy telken tíz darab sertés tartható, a melyek közül legfeljebb négy darab lehet tenyész koca. Ezek szaporulatai 10 darab megengedett állományon felül négy hó után eltávolítandók.

6. §.

Madásra nagyobb mennyiségben hízalók, üzerek és sertés kereskedők a város közönsége tulajdonát képező a Pécskai állami-ut mellett az élővíz csatorna jobb partja mellett fekvő Barbus dűllő területén felállítható telepeken tarthatják sertéseiket.

Amennyiben ezen helyen ipari telepek felállítása szándékoltnék, akkor azoknál az 1884. évi XVII. tcz. 25-ik §-ában foglalt rendelkezések lesznek alkalmazandók.

7. §.

A külvárosokban fekvő szeszfőzőkben a sertéselhizalás megengedtetik ugyan, tartozik azonban a tulajdonos az etető helyeken téglá vagy cement burkolattal ellátni, azt az etetés befejezte után azonnal letisztíttatni, a trágyát mésztejjel fertőtlenítenés után, az e célra kijelölendő helyre eltávolítani és a fűrésztő gödrök vizét hetenként háromszor leereszteni.

8. §.

Jelen szabályrendelet intézkedésével az átmenetileg 24 óránál rövidebb időre elhelyezett sertésekre nem vonatkoznak.

9. §.

Akik ezen szabályrendeletet meg nem tartják, vagy megszegik, kihágást követnek el, és amennyiben a kihágás nem az 1879 évi XL. törvényeikk vagy más törvény alapján büntetendő, az 1901 évi XX. t. c. 23 §-ában megállapított célokra fordítandó 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, bejathatalanság esetén 2 napig terjedhető elzárással sújtatnak.

10 §.

Jelen szabályrendelet keretén belül első fokozatban a főkapitány illetékes határozni.

A jogorvoslatok tekintetében az 1901 évi XX. t. c.-ben foglalt határozmányok kötelezők.

A kihágási ügyekben a bíraskodást a m. kir. belügyminiszteriumnak és a m. kir. igazságügyminiszteriumnak 65000—1909. B. M. számú rendelete 1 §-ban előírt hatóságok gyakorolják.

Elfogadott Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi január hó 16-án tartott folytatólagos rendes havi közgyűlésében. Kádás Kálmán s. k. főjegyző P. H.

Másolat. Szám: 111.258—VII—d—1914. M. kir. belügyminiszter. Ezt a szabályrendeletet az 1879: XL. t. c. 5 §-a alapján megerősítem.

Budapest, 1914. szeptember 15-én. A miniszter rendeletéből: (D) szabotatlan aláírás miniszteri tanácsos. P. H.

Arad, 1915. január. 26.

Green Nándor
főkapitány.

Meghívás.

Az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság által,

1915. február hó 7-én, délelőtt 10 órakor, saját helyiségében tartandó

45-ik évi rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyző jelölése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése az 1914. évi zárszámadásokról, indítvány a tiszta nyereség felosztásáról és a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
3. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényesek, akik ezen közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek, hogy saját nevükre szótó részvényeiket az alapszabályok értelmében 1. évi február hó 6-án, déli 12 óráig az intézeti pénztárnál térítvény mellett letéteményezni sziveskedjenek.

Ujarad, 1915. évi január hó 22-én.

Az igazgatóság.

Az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság

Vagyon. zármérlege 1914. évi december 31-én. Teher.

Pénztár készlet	48,500.41	Részvénytőke	500,000
Váltó-tárca	3,475,150	Tartalékalap	195,024
Jelzálogköcsönök	1,503,911	Nyugdíjalap	37,740
Foijószámlai adóssok	627,231.98	Jótékonycélu alapítvány	10,000
Áru előleg	20,773.50	Házértékesítési és fentart. alap	12,000
Aradi Első Takarékpénztár (betét)	92,889.84	Adó tartalékalap	5,000
Értékpapírok:		Betétek	4,139,090.76
50000 K n. 6. 6% hadik. 97-50	48,750	Visszeszámitolás és lombardkölcs.	966,194
131700 K n. 6. 4% m. kor. j. 72	94,824	Letétek	18,670.17
Különfelék	1,928	Előre felvett váltó kamatok	32,688
Nyugdíjalap értékpapírai	22,594	Nyereségnyegyenleg:	
Ingatlanok	69,500	1913. évi áthozat	14,500
Lejár	2,200	1914. évi nyereség	121,538.42
Hátralékos jelzálogkamatok	44,182.62		
	6,052,435.35		6,652,435.35

Ujarad, 1914. december 31-én.

Pommersheim s. k.,
titkár.

Netter s. k.,
igazgató.

Philipp s. k.,
igazgató.

Theis s. k.,
igazgató.

Moráth s. k.,
könyvelő.

Az igazgató-tanács:

Berthe s. k. Fixmer s. k. Fock s. k. A. Hartmann s. k. Hartmann s. k. Klug B. s. k.
Klug F. s. k. Klug s. k. Krebs s. k. Smolensky s. k. Schork s. k. Wagner s. k.

Alulírottak a mérleget és a nyereség- és veszteség-számlát, ugyszintén az üzleti könyveket ismét beható vizsgálat alá vettük és azokat mindenben helyesnek találtuk.

Ujarad, 1915. évi január hó 21-én.

A felügyelő-bizottság:

Lászlóffy István s. k.
f. biz. elnök.

Dr. Holz Antal s. k.
fel. biz. tag.

Weisz Adolf s. k.
fel. biz. tag.

Zircner Antal s. k.
fel. biz. tag.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény, valamint az alapszabályok rendelkezéseihez képest az 1914. év folyamán az intézet ügykezelését behatóan ellenőriztük és úgy a pénztárt, mint az üzletkezelést és a könyvvitelt mindenkor rendben találtuk.

Szintugy beható vizsgálat tárgyává tettük az előterjesztett mérleget és a nyereség és veszteség-számlát, mely vizsgálatunk eredményeként konstatáljuk, hogy mindkét számlát az üzleti könyvekkel pontosan egyezőnek és a törvénynek megfelelőnek találtuk.

Végre kijelentjük, miszerint az igazgatóságnak az 1914. üzletévben eredményezett 136038 korona 42 filléres tiszta nyereség felosztása és hováfordítása iránt indítványaihoz csatlakozunk, kérve egyúttal, miszerint úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a lefolyt üzletévre a felmentvény megadása méltóztatásuk.

Kelt ujaradon, 1915. január hó 21-én.

A felügyelő-bizottság:

Lászlóffy István s. k.
elnök.
935

Dr. Holz Antal s. k.

Weisz Adolf s. k.

Zircner Antal s. k.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

9-1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

Utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők és azok között különösen fegyver és lőszerkereskedők, kirakataikban ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket állítottak ki. Minthogy ez az eljárás úgy az illető tulajdonosok, mint a négykörtség körében is kétségkívül azt a hitet kelthetné, hogy ezek a cikkek az üzleti forgalom tárgyai, — holott a tárgyak feletti rendelkezése a katonai szolgálattal szabályzat értelmében a katonai kincstár tart igénny.

A m. kir. belügyminiszter 8076. és 9059/Res. számú rendeletei alapján felhívom mindazon kereskedőket és azokat, kiknek birtokában talált vagy egyes katonáktól megszerzett katonai ruhászati és felszerelési cikkek, ngymint katonai ruházati takarók, láncsövek, kerékpár lámpák, edény, lőszeranyagok, fegyverek, kézi lőfegyverek, kardok, sörtek, tüzségi lövedékek stb. birtokában vannak, hogy azokat ezen hirdetmény közzétételétől számított 48 óra alatt hivatalomhoz, vagy a cs. és kir. katonai állomásparancsnoksághoz (Arad vár) szolgáltatasságba.

A fentebb felsorolt katonai felszerelési tárgyak be nem szolgáltatása az 1878. évi V. t. c. 365. §-ba ütköző vétséget állapítja meg s mindazok, kiknek birtokában ily cikkek találtak, ugyan-ezen törvényszakasz alapján szigorúan büntetve lesznek.

Arad, 1915. évi január hó 20-án.

Green
főkapitány.

1617-1915.

Hirdetmény.

Magyarország termelési viszonyai, a mind nagyobb tért foglaló ésszerű gazdálkodás és takarékosság, a kormányznak erre vonatkozó intézkedései teljes garanciát nyújtanak arra nézve, hogy évekig tartó háboru esetén is kenyérmagvakban szűkölködni nem fogunk. Mégis a háboru okozta nagyobb mértékű fogyasztásra való tekintettel, nemkülönben figyelemmel arra, hogy külföldi beno-zatal hosszabb időn át nem várható, valószínű, hogy hüvelyes veteményekben nagyobb mérvű hiány és ennek következtében drágaság fog beállni.

Felhívjuk ennél fogva a városi közönségének azon részét, mely üres telkekkel rendelkezik, hogy ezen területeket már a folyó év tavaszán gazdasági művelés alá vegye és ezen területeken babot, lencsét és borsót termeljen. Minden kicsiny helynek beültetés fontos, mert habár csak négy öt kiló is terem a beültetett kis területen, az máris sokat fog jelenteni, mert a sok kicsiny összetéve, végeredményben számottevő termést biztosít. Ezzel kapcsolatban felhívjuk a közönség figyelmét újabb arra, hogy a város által fenn tartott kertészet mindenféle konyvetemények palántáját a közönségnek díjtalanul rendelkezésre bocsátja. Felhívjuk tehát mind azokat, kik a fenti hüvelyes vetemények mellett egyéb konyveteményekkel is foglalkozni kívánnak, hogy a palánták átvétele végett idejében a városi kertészetnél jelentkezzenek.

Arad sz. kir. város tanácsának
1915. évi január hó 28-án tartott üléséből. A városi tanács.

Apró hirdetések.

HA

gondatlanul,
nevelőt,
nevelőnőt,
tisztviselőt,
segédet vagy
bármiféle alkalmazottat keres,
hirdessen az

ARADI KOZLONY

apróhirdetési rovatában.

Ami eredmény biztos, mert az ARADI KOZLONY-t naponta sok ember olvassa.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

OKTATÁS.

Február hó elején

új három havi tanfolyamok veszik kezdetüket. Könyvelés, levelezés, gyorsírás, gépirás, írói munkálatokban teljes kiképzés hölgyek és urak részére. Méréselt tandíj. — Díjtalan állás-követítés. Beiratkozás minden nap. Engedély keresek, szaktanfolyam Lázár Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 421

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligentes

deutsche Mädchen oder Frau wird gesucht für die Nachmittags Stunden. Näheres unter Adresse: Körut 2. L. 10004. 420

Ein junges

Bescholdene deutsches Mädchen wird zu 2 Kinder ausgleich gesucht. Vorausstellen von 11 Uhr Vormittag. Szabadság-tér 12 St. I. Tn. 10. 422

Jóforgalmu

Italmérésbe egy kimerő kerestetik 10% ra, hol egy berendezett szobaszüveget is kap. Cim Rauch Hubert, Othalom. 409

ALKALMAZÁST KERES.

Magyar bonno

ajánkozik gyermekeknek kézi munkát, házi tsendőkben jártas. Szécsény feltételek mellett. — Cim Batthyány-utca 21. 419

VÉTEL ÉS ELADÁS.

„Qui Si Sana“

vilag legszebb női harisnyája kapható selyem, fűr és fil d' Oca eban. Bársony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Tózsde Apollo utca 21. 419

KIADÓ LAKÁS.

A külsőbejárata

butorozott szoba esetleg konyhával is asonnalra kiadó Forray-u. 2. Bejárat Hasszinger-u. földszint jobbra. 428

Orosy-utca 2. szám

alatt a szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február hó 1-re kiadó. 849

Kiadó

Ilés-utca 10. számú háunkban (sarokház) több — egy szoba és konyhából álló — lakás azonnal kiadó. Értekezhetni Kneffel Károly és Fia szénagykereskedő-cég irodájában, Boros Béni-tér 2. szám. 899

Boros Béni-tér 6.

házban kiadó egy udvari helyiség különösen műhelynek alkalmas. Bővebbet Kardos és Gammer-cégnél. 414

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re, Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Kiadó!

Cémos, kényelmes két szobás kert lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25 szám alatt. 887

ÖZLETEK.

Vendéglő

forgalmas helyen eladó, bevonulás miatt azonnal. Ugyanott többféle tárgyak eladó. Tudakozódni Dohány-u. 8. Martics. 411

Többrendbeli

helyi és vidéki vendéglői tizlet elszámolásra kiadó. Felvilágosítás az Aradi Pincér együletben kapható, Vörösmarthy-utca 8. 385

KÜLÖNFÉLE.

Több mint 110 000

kötetes „Első aradi köztársaság” tártat” legújabb művekkel kiegészítette és kedvező árban kölcsönzi ugy helyben, mint vidékre Krausz Paulin színházépület. Tel.: 241

65—1915.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké néhai Wieser Aladar által megvett, de a város tulajdonában visszamaradt Orovil és Kurva-utca sarkán levő 2 hold 553 □ öl terület bérbeadása iránt folyó évi február hó 15-én d. e. 10 órakor arverést tart.

Kikiáltási ár az egész területért 150 korona évi bér.

A bérlet egy, esetleg három évre tart.

Bánatpénzül letendő 20 korona készpénzben.

Arverésen részt lehet venni csak szóbeli ajánlatokkal.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi január hó 15 én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

265—1915. pm.

Felhívás.

A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös Felhold Egyesület testvéri szöszattal fordul a magyar társadalomhoz, nemes munkájában, melyet a Vörös Kerest mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri.

E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébresszen a magyar társadalomban, mert egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk, az ő győzelmük, az ő szenvedésük egyúttal a miénk is.

Gondoljunk az ügyünkért és érettségünk harcoló és sebesült távoli török bajtársakra és adakozunk a Vörös Felhold Irgalmas célijaira.

Felkérem a város áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célra szánt adományait hozzám juttatni sziveskedjék.

Arad, 1915. január 14-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

508—1915.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Aradon a Pécelka uton I. hó 6 án reggel az árokba egy törött paraszt kocsi találtatott.

Felhívom a kocsi tulajdonosát, hogy a kocsi átvétele végett 1915. évi január hó 30-ig hivatalomnál jelentkezzen, mert ellenkező esetben a kocsi I. évi Február hó 1-én d. e. 9 órakor Aradon a túlsó laktanya udvarán készpénz fizetés ellenében a legközelebbi ígérőnek eladatni fog.

Arad, 1915. évi január hó 12.

Green
főkapitány.

1/1915.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdaközönséget, hogy 8 napon belül jelentsék be, hogy hány darab sertést és juhot szándékoznak folyó évben a legelőre kihajtani.

A bejelentések a következő helyeken eszközlendők:

A belvárosi, Erzsébetvárosi, sarkadi és utjepegi gazdak részéről a városi kamarási hivatalban, a gájai, tanyai és ségai gazdak részéről a gájai kapitányi hivatalban.

A bejelentések egyidejűleg a legelő és apaállat díjak is befizetendők.

Arad sz. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1915. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A mezőgazdasági bizottság.

87—915. tkvi szám.

Hirdetmény.

Garassa községre néve az 189. XXIX. t. cikk értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telejegyzőkönyvekbe való bejegyzés és a telejegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, az ezzel a felszólalással tétetik közzé.

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. cikk 15 és 17. §-ai alapján, ideértve a §-ainak az 1899. évi XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t. cikk 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891. XVI. törvény cikk 15. § b) pontja alapján esküszött bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t. cikk 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket 6 hónap alatt, vagyis 1915. évi augusztus hó 15-ik napjáig bejárólóg a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánarak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt, vagyis 1915. évi augusztus hó 15-ik napjának bezárólóg a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbított határidő leteite után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis 1915. évi augusztus hó 15-ik napjáig bezárólóg nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyúttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adnak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetiket a telekkönyvi hatóságnál átvethetik.

Máriaradna, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság, 1915. évi január hó 20 án.

Dr. Farkas Győző s. k.

407

kir. aljbíró.

Aradi Ipar- és Népbank

Meghívás.

Az „Aradi Ipar- és Népbank”

tisztelt részvényesek

1915. évi február hó 14-én d. e. 10 órakor az irodai üléstermében tartandó

XLV-ik évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1914. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg módosítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Esztleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat érvényesíteni kívánják, kötelesek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. é. február 13-ig az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni s átvegyeskedjenek.

Az alapszabályok 68-ik §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekinthető, kinek részvénye a közgyűlés megkezdése előtt legalább 3 hónal az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1915. január 30.

Szalay Károly, s. k.

kir. tanácsos, elnök-igazgató.

417

31—1915. g. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké folyó évi február hó 15-én délelőtti 10 órakor a hadba vonultak által bérbe vett, de a tanács felmentése folytán tőlük visszavett következő városi földek bérbeadása iránt árverést tart:

1. Eddig Dogyán Miklós által bérelt Libásdűlő 674 sz. 5 hold parcellára,
  2. Eddig Kollár János által bérelt Gelindűlő 865 sz. 5 hold parcellára,
  3. Eddig Ottlikán János által bérelt Gelindűlő 840 sz. 5 hold parcellára,
  4. Eddig Hín László által bérelt Gelindűlő 821 sz. 5 hold parcellára,
  5. Eddig Smelkó István által bérelt Nagylegődűlő 655 sz. 5 hold parcellára,
  6. Eddig Osztóin András által bérelt Gelindűlő 823 sz. 5 hold parcellára,
  7. Eddig Osztóin András által bérelt Gelindűlő 891 sz. 5 hold 260 négyszögölnyi parcellára,
  8. Eddig Viád János által bérelt Gulyalegődűlő 645—11 sz. 5 hold parcellára,
  9. Eddig Kós István által bérelt Gulyalegődűlő 468—14 sz. 5 hold parcellára,
  10. Eddig Orga György által bérelt Gulyalegődűlő 357 sz. 5 hold parcellára,
  11. Eddig Igaz Mihály által bérelt Gulyalegődűlő 368 sz. 5 hold parcellára,
  12. Eddig Igaz Mihály által bérelt Gulyalegődűlő 412 sz. 5 hold parcellára,
  13. Eddig Turcsin Iván által bérelt Gelindűlő 373 sz. 5 hold parcellára,
  14. Eddig Turcsin Iván által bérelt Gelindűlő 874 sz. 5 hold parcellára,
  15. Eddig Smelkó István által bérelt Gulyalegődűlő 665 sz. 5 hold parcellára,
  16. Eddig Milánkovits Mihály által bérelt Zsigmondháza dűlő 2 sz. 1 hold 1050 négyszögölös parcellára.
- Kikiáltási ár hoidanként 35 korona.
A bérlet csak 1915. évi október hó 1-ig tart.
Árverések kötelesek az árverés megkezdése előtt parcelláinként 20 korona bányapénzt letenni.

Itt nem kívánjuk, azonban a termény a bérösszeg lefizetése előtt nem szállítható a bérelt területről.

Írásbeli ajánlatot figyelembe nem veszünk, csak szóbelileg lehet árverezni.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. január 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

**Könnyű és,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfenér fogakat

Doré fogpaszta

használatára. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Lejtorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ilyen szer, a
világhírű „Tegerit” korpa-
kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1914. évről.

Töher.

	ÖSSZE					ÖSSZE			
	Korona	fl.	Korona	fl.		Korona	fl.	Korona	fl.
Pénztárkészlet			1.274,492	02	Részvénytőke			10.200,000	—
Más pénzüstetéseknél elhelyezett tőkék			944,292	63	Tartalék-alap	3.000,000	—		
Váltó-tárolás			31.800,999	01	Külső tartalék-alap	2,494,827	26		
Jelzálog-kölcsönök			3.871,072	—	Értékpapír árfolyam különbozeti tartalék-				
Amortisationális jelzálog-kölcsönök			10.291,826	01	alap	155,046	26		
Előlegek értékpapírokra			262,701	—	Házérték esökkenési tartalék-alap	200,000	—		
Folyó számlái és hadikölcsön előlegek			8.963,478	62	Nyugdíj-alap	500,000	—	6.349,873	51
Tulajdon ingatlanok:					Betétek	15.801,622	94		
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház	807,758	82			Betétek folyó- és check-számlán	3.694,148	98	19.495,771	92
Atsél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000	—	547,758	82	Átruházott jelzálog-kölcsönök			6.056,839	57
Tulajdon állam- és értékpapírok*)			3.689,676	—	Viszleszámított váltók			13.557,084	43
Nyugdíjalap értékpapirjai:					Hitelezők			2.172,000	—
300 drb. Aradi első takarékpénztári			460,790	—	Hadi kölcsön lombard hitelezők			2.541,742	50
részvény			104,831	70	Fel nem vett osztalék			1,130	—
Hátralékos kamatok					Hátralékos tőke kamat-adó			89,283	45
Leltár-álladék:					Előre felvett kamatok			379,121	19
leírva					Nyereség egyenleg:				
					Elővitel 1913. évről	60,112	87		
					1914. évi tiszta nyereség	858,258	82	918,870	69
			61.711,217	91				61.711,217	31

*) Ebből állampapír és záloglevél: K 2.585,140.—

Aradon, 1914. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Szirmay Károly, s. k.
főkönyvelő.

Domány József, s. k.
igazgató.

Müller Károly, s. k.
igazgató.

Parecz György, s. k.
igazgató.

Tedeschi Viktor, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.

Aradon, 1915. évi január hó 23-án.

Dániel Kálmán, s. k.

Mór, s. k.
1. biz. tag.

Maresch Gyula, s. k.
1. biz. tag.

Habereger György, s. k.
1. biz. tag.

Aradi Első Takarékpénztár 74-ik rendes évi közgyűléséhez intézendő felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteletségünknek megfelelőleg a lefolyt 1914-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben be-terjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1914-ik év folyamán rendszeresen ellenőriztük és az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1914-ik évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvevett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1914. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, szárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valónak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak be-terjesztett jelentésében a 918,870 korona 69 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1914-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1915. évi január hó 23-án.

A felügyelő-bizottság

Dániel Kálmán s. k.
fel. biz. elnök.

Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Maresch Gyula s. k.
fel. biz. tag.

Habereger György s. k.
fel. biz. tag.